יודעז, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 250 | Łódź, Sroda, 1-ego listopada 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואָך, י"ב מרחשון תרצ"ד | № 250

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 71-224

ענגלישע רעגירונג וועט אננעהמען אלע נויטיגע שריט

צו זיכערען די רוה פון דער גאנצער בעפעלקערונג אין ארץ־ישראל

ערעפנונג פון חיפה'ער פארט געווען א בעשיידענע

חיפה. 31. (יט"א טעלעגראפיש) די ערעפע נונג פון היפה'ער פאָרט איז צוליב די לעצטע געשעהענישען פאָרגעקומען אין אַ בעשייד'ענער פאָרם, דער הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפ האָט געהאַלטען א רעדע, ער האָט אָבער נישט בעריהרט די לעצטע געשעהענישען. דעם הויך־קאָמיסאַר'ס רעדע איז טראַנסמיטירט געוואָרען פון דער לאָנדאָנער ראַדיאָ־סטאַציע. די לאָנדאָנער ראַדיאָ־סטאַציע האָט גלייכצייטיג טראַנסמיטירט אַ רעדע פון קאָלאָניען־מיניסטער אין וועלכען די רעגירונג נעמט יאָ אָן א שטעלונג צו די געשעהענישען.

דער קאָלאָניען־מיניסטער האָט אין זיין רעדע געזאָגט, אַז די ארץ־ישראל בעפעלקערונג זאָל זיך בערוהיגען. די ענגלישע רעגירונג וועט פאַר יעדען פרייז אויספיהרען איהרע התחייבות'ן. די רעגירונג איז גרייט אנצונעמען אַלע נויטיגע שריט אויף צו זיכערען די רוה פון דער גאַנצער בעפעלקערונג אין ארץ־ישראל.

בעלאגערונגס-צושטאנד אין ארץ-ישראל

איז נישט פראקלאמירט געווארען

ירושלים, 31 (יט"א טעלעגראפיש)

קיין בעלאגערונגס-צושטאנד אין ארץ-ישראל איז נישט פראָקלאָמירט געוואָרען. אין משך פון היינטיגען טאָג זענען קיין ערנסטע צוזאַמענשטויסען נישט פאָרגעקומען.

לאָנדאָן, 31 (ספ. טעל.)

אַ דייטשע אַגענטור מעלדעט פון ירושלים, אַז דער ענגלישער הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפ, האָט בעכטען אין אָווענד ערקלעהרט אויסנאַהמס-צושטאַנד אין גאַנצען לאַנד. די פעראָרדנונג פון הויך־קאָמיסאַר שטיצט זיך אויפ'ן געזעץ פון 1931.

דער הויך־קאָמיסאַר בעקומט דיקטאַטאָרישע פולמאַכטען אויף אַלע געביטען. ער וועט האָבען דאָס רעכט אַרויסצוגעבען בעפעהלען אויף אַרעסטירען און אַרויסשיקען פון לאַנד, ציוויל-פערזאָנען וועלען אונטערליגען שטאַנד-געריכטען. די מאַכט האָט דאָס רעכט צו קאָנפיסקירען פערמעגענס פון פריוואַטע פערזאָנען, וויי̈טער איז אײַנגעפיהרט געוואָרען אַ צענזור אויף אַראַבישע, יודישע און ענגלישע צייטונגען.

איינצעלנע שאסען אין ירושלים

ירושלים 31 (ספ. טעל.)

ביינאַכט האָבען זיך נאָר געהערט איינצעלנע שאָסען אויפ'ן רעגירונגס-פּלאַץ. די פּאָליציי האָט געענטפערט מיט שאָסען. היינט אין דערפריה האָבען נישט ענטדעקט פערשוינען בעשיט די גאַסען מיט אייזערנע נעגעל, הפּנים כדי צו בעשווערען דעם טראַנספּאָרט פון פּאָליציי און מיליטער איבער די גאַסען.

די עולים און טוריסטען פון שיף „פאלאניא"

זענען אויסגעשטיגען אין עגיפטען און פאהרען קיין א"י מיט דער יבשה

קאַירא, 31 (ספ. טעל.)

נאָכדעם ווי די עגיפּטישע רעגירונג האָט בעקומען אַ פערזיכערונג, אַז די יודישע עמיגראַנטען און טוריסטען וועלען אַרײַנגעלאָזען ווערען קיין פּאַלעסטינע, האָט די עגיפּטישע רעגירונג ערלויבט די עמיגראַנטען און טוריסטען, וועלכע געפינען זיך אויף דער שיף „פּאָלאָניא" אַראָפּצוגעהען פון דער שיף אין פּאָרט-סאַאיד און ווייטער פאָהרען קיין ארץ-ישראל מיט דער יבשה.

דאָס יודישע אַלטע פּאָרפאָלק זיסקינד און פערוואונדעט זייער טאָכטער.

בײדע בעשולדיגטע זענען זיך מודה אין דער שולד, ... פון זייער ... צו ... דעם גרעסטען טייל פון דער שולד אויף זיך.

אנגריף פון רוזוועלט'ן אויף אייראפא

אמעריקא וועט קויפען אין אייראפא גאלד צו קאנקורענץ-פרייזען

דער פונט און פראנק אין געפאהר

לאָנדאָן, 31 (ספ. טעל.)

דער ריזיקאַלישער פּרוב פון רוזוועלט'ן צו הויבען די פּרייזען פון סחורות, דורך אײַנקויפען גאָלד אין אייראָפּא און צוזאַמען דערמיט פערקלענערען דעם ווערט פון דאָלאַר, האָט אין די ענגלישע פינאַנציעלע קרייזען אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע בעאונרוהיגונג נאָך מעהר דערפאַר, ווייל רוזוועלט האָט נאָך נישט ענטפּלעקט אינגאַנצען זיינע וואַלוטע-פּלענער.

אין דער לאָנדאָנער סיטי הערשט די איבערצייגונג, אַז מיט'ן מאָמענט ווען אמעריקאַ וועט אָנהויבען צו קויפען גאָלד אין אייראָפּא, וועט די ענגלישע באַנק זיין געצוואונגען צו בענוצען איהר אויסגלייכס-פאָנד, וואָס בעטרעפט 375 מיליאָן פונט, כדי זיך נישט לאָזען בעזיגען פון אמעריקאַ אין בעיעג פון לאַגערען פון גאָלד.

„דיילי העראָלד" זעהט פאָר, אַז דער אינטערנאַציאָנאַלער קאַפּיטאַל וועט אין אַזאַ סיטואַציע וועלען אַרויסציהען זיינע גאָלד-דעפּאָזיטען פון דער פראַנצויזישער באַנק, כדי זיי איבערצוגעבען אמעריקאַ אָדער ענגלאַנד. די ענגלישע פינאַנסיסטען האַלטען אָבער, אַז מיט'ן מאָמענט ווען אמעריקאַ וועט אָנהויבען צו קויפען גאָלד צו קאָנקורענץ-פרייזען, וועט פראַנקרייך גלייך אַרויסגעבען אַ פערבאָט אַרויסצופיהרען גאָלד און אויף אַזאַ אופן פּאַראַליזירען רוזוועלט'ס אַקציע, ראַטעווענדיג זיך גלייכצייטיג פון פאַלען פון דעם פראַנק.

„פינאַנסיעל טיימס" טרעט אַרויס פאַר אַ פינאַנציעלע צוזאַמענאַרבייט פון די אייראָפּעאישע מלוכות און שטעלט פעסט, אַז מ'דאַרף נישט ערלויבען אמעריקאַ צו דיקטירען אייראָפּאַ די פּרייזען פון גאָלד, ווייל אַנדערש דראָהט דער חורבן-שאַפט פון אייראָפּאַ אַ נייע כוואַליע פון פערשאַרפטען קריזיס.

וואַשינגטאָן, 31 (ספ. טעל.)

„טשיקאַגאָ טריבון" מעלדעט, אַז צווישען אמעריקאַ און ענגלאַנד איז געשלאָסען געוואָרען אַ געהיימער „וואַלוטא - אָפּמאַך" דער סענאַטאָר פּיטמאַן, וועלכער איז געווען דעלעגאַט אויף דער ווירטשאַפטליכער וועלט=קאָנפערענץ איז אין דער מיינונג, אַז רוזוועלטס פּלאַן אײַנצוקויפען גאָלד גיט אַנ'אָנזאָג פון אַ דויערהאַפטען וואַלוטא-סטאַביליזאַציע און צוריקקעהר צום בעגרעניצטען גאָלד פּאַריטעט.

ליבערמאן און פראגער אין פאריז

וואַרשא, 31. (טעלעפאָנישפון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די וואַרשאַווער „אורענד" - פּרעסע שרייבט, אַז די דעפּוטאַטען ליבערמאַן און פּראַגער, וועלכע זענען פערמשפּט געוואָרען אין בריסקער פּראָצעס, געפינען זיך איצט אין פּאַריז, וואו זיי וועלען שוין וואַהרשיינליך בלייבען אויף שטענדיג.

שטאנד-געריכט געגען די מערדער

פון פאסט-טרעגער און פאמיליע זימהינד

קראָקאָ, 31. (טעלעפאָניש) היינט האָט זיך אָנגעהויבען דער שטאַנד־געריכט געגען יאַן מאַליש און זיין פרוי מאַריא, וועלכע זענען דעם 2. אָקטאָבער בעפאַלען דעם בריף־טרעגער פּזשעביגדא איהם דערהרגעט און צוגעריבט 18 טויזענד זלאָטעס, בעת'ן אָנפאַל האָבען די מערדער אויך דערהרגעט

יודען אונטערהאנדלען מיט דער פראנצויזישער רעגירונג וועגען קאלאניזירען סיריען

פאל באנקור געגען דער יודישער קאלאניזאציע

ירושלים, 31 (ספ. טעל.)

די אַראַבישע פּרעסע שרייבט, אַז צווישען די יודען און דער פראַנצויזישער רעגירונג קומען פאָר אונטערהאַנדלונגען וועגען קאָלאָניזירען יודען אויף דער סיריש - פּאַלעסטינער גרעניץ — דאָס דאָרף בטוקא האָט געזאָלט שוין אָפּגעקויפט ווערען דורך די יודען. „אַלי אַראַביא" טיילט מיט, אַז דער פראַנצויזישער אויסערן-מיניסטער פּאָל באַנקור איז געגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין סיריען, מורא האָבענדיג אַז די יודען וועלען פאָדערען, אַז די יודיש נאַציאָנאַלע היים זאָל אויסגעברייטערט ווערען אויך אויף סיריען.

ביז'ן 6. נאָוועמבער ה. י. איינשליסליך ווערט איינגעצאהלט די 2-טע ראַטע פון דער

נאציאנאלער הלוואה!

2 מיליאן פונט צו קאלאניזירען די פליטים

ווערט געשאפען ווערען אין איין יאהר

בעשלוס אויף דער אנטיהיטלעריסטישער וועלט-קאנפערענץ אין לאנדאן

פראפ. ווייצמאן דעלעגאט צו דער פעלקערבונד-קאמיסיע

לאנדאן, 31 (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער הילף-קאנפערענץ פאר די פליטים פון דייטשלאנד איז פארגעקומען א פעראייניגטע זיצונג פון דער קאנפערענץ-ביורא מיט ד"ר חיים ווייצמאן בראש מיט דער ארץ-ישראל-קאמיסיע.

ווי יט"א דערוואוסט זיך, ווערט געפלאנט צו שאפען א זאמעל-אקציע פון א 2 מיליאן-פאנד אין משך פון איין יאהר. א העלפט פון דער סומע זאל בעשטימט ווערען אויף צו קאלאניזירען די פליטים אין ארץ-ישראל. 200 טויזענד פונט וועט געבען יק"א אויף צו קויפען ערד.

אלס דעלעגאטען צו דער פעלקער-בונד-קאמיסיע און צום פערוואלטונגס-ראט איז בעשטימט געווארען ד"ר חיים ווייצמאן און צוויי דעלעגאטען פון דזשאינט און אליאנס.

וויטאס און קערניק נישט געגנו-מען אויסגעצאהלט די דעפוטא-טען-דיעטעס

פרייטאג ערשטע לעזונג פון בודזשעט

וו אר ש א, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין סיים איז היינט געווען א שטיקעל בעוועגונג צוליב דעם יאס... מ'האט היינט אנגעהויבען אויסצוצאהלען די דעפוטאטען דיעטעס כאר'ן חודש נאוועמבער. ביז איצט האבען די קלובען נישט אפגעהאלטן קיין פלענאר-זיצונגען.

די איינציגע סענסאציע אין די פארלאמענט קולואַרען איז געווען די, וואס די סיים-קאסע האט נישט געוואלט אויסצאהלען די דיעטעס פאר די דער פוטאטען וויטאס און קיערניק, די דיעטען האט גע-וואלט אפנעהמען, אזוי ווי שטענדיג דער סעקרע-טאריאט פון זייער קלוב, האבענדיג ענטשפרעכענדע בעפולמעכטיגונגען, די איבעריגע דעפוטאטען גע-

ווענע „בריסקער" האט מען די דיעטעס אויסגע-צאהלט.

היינט איז אפיציעל פערעפענטליכט געווארען די טאג-ארדנונג פון דער ע"שטער סיים-זיצונג, וועלכע וועט פארקומען היינטיגען פרייטאג. די טאג-ארדנונג בעהמט א"ום נאר איין פונקט; די ערשטע לעזונג פון בודזשעט-פרעלימינאר אויפ'ן יאהר 1934[35.

אלפרעד ראזענבערגס פאנטאזיעס

„איז פוילען ווערט פערפאלגט די דייטשע מינדערהייט"

בערלין, 31. (ספ. טעל.) אין בערלינער ספארט-פלאץ איז בעכטען פארגעקומען א נאציא-נאל-סאציאליסטישע פערזאמלונג, אויף וועלכער ס'-האט גערעדט דער שעף פון אויסערן-אמט אלפרעד ראזענבערג.

דער רעדנער האט בעטאנט, אז נאך דער נאציא-נאלער רעוואלוציע האבען פערלאזען דייטשלאנד 50 טויזענד עמיגראנטען. זייער קאמף געגען די דייטשען מוז גענומען ווערען אין אכט, ווייל זיי האבען א ווירקונג אויף דער שטעלונג פון די אויס-לענדישע פאליטיקער.

די רעגירונגען פון די פרעמדע מלוכות — האט געזאגט ראזענבערג — האבען געטריבט צו פארא-לידירען די אקציע פון דייטשלאנד געגען מארקסיזם, אזוי האט העריא, צוריקקומענדיג פון רוסלאנד ערקלערט, אז דארט איז נישט פערהאן קיין הונגער. די נאציאנאל-סאציאליסטען האבען אקעגענגע-שטעלט דעם מארקסיזם א נייע וועלט-אנשויאונג. דער וואהנזין פון אינטער-נאציאנאלע סאלידאריטעט איז צושלאגען געווארען אהן די אידעע פון סאָ-לידאריטעט פון אלע דייטשען.

מיר זענען גרייט צו דערהאלטען גוטע בעציהונגען מיט אלע פעלקער נאר אויב איצט ווערט אין פוילען פערפאלגט די דייטשע מינדערהייט דארף מען פעסטשטעלען, אז דאס אנערקענען פון דער דייטשער מינדערהייט אין פוילען געפינט זיך אין די דאקומענטען, וועלכע אנערקענען די פוילישע מלוכה, אויב די פערפאל-גונגען וועלען ווייטער דויערן, וועט די געשיכטע און מיר אליין ארויסציהען דעם פועל-יוצא, אז פוילען האט פערגוואלטיגט די אינטער-נאציאנאלע פערפליכטונגען.

דאן האט דער רעדנער פערזיכערט, אז דייטש-לאנד וויל ווייטער פארטזעצען די פריינדשאפטליכע בעציהונגען מיט סאוועט-רוסלאנד, פיהלענדיג זיך גענוג זיכער פאר דער געפאהר פון אינערליכען מאַרקסיזם.

אטענטאט אויפ'ן האמבורגער נאמיעסטניק

האט זיך נישט איינגעגעבען

בערלין, 31. (ספ. טעל.) דער נאמיעסטניק פון האמבורג איז שיער נישט געווען געפאלען א קרבן פון אן אטענטאט, אויף א נאציאנאל-סאציאליסטישער זיצונג אין דעם קווארטאל פאר'ן — בילבראַק, האט די פאליציי בעמערקט א מאן, מיט א פערדעכטיגט פעקעל אין האנט, ער האט זיך דוקא געוואלט צוקומען צו דער טריבונע, אויף וועלכער ס'האט גערעדט דער נאמיעסטניק, בעמערקענדיג, אז די פאליציי קוקט איהם נאך, האט ער אוועקגעווארפען דאס פעקעל און אנגעהויבען צו ענט-לויפען, שיסענדיג אויף די פאליציאנטען, איין פאר-ליציאנט איז פערוואונדעט געווארען, דער אנפאלער איז ענטלאפען.

ארקאן איבער יאמאיקא

אונגעהויערע מאטעריעלע שאדענס

לאנדאן, 31. (ספ. טעל.) פון קינגסטאן מעלדעט מען, אז איבער יאמאיקא איז אדורכגעגאנגען א שרעקליכער שטורם-ווינד, וועלכער האט געמאכט גרויסע שאדענס, אלע באהן-ליניעס זענען אפגעשטעלט געווארען. די שאדענס ווערען געשאצט אויף 100 טויזענד פונט.

די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט צו פלעגען קראנקע „בקור חולים" און קאמיטעט „אוזדראוויסקא"

מאכט בעקאנט, אז אין חודש נאוועמבער 1933 וועלען פארקומע **הזכרות** אין דער שוהל פון דער געזעלשאפט פל. וואלנאשטשי 10, צו וועלכע ס'ווערען איינגעלאדענט קרובים, פריינד און בעקאנטע לויט פאלגענדען סדר:

דעם 2 נאוו.	7.30	פריה נאך נ"ע	אלי ליסטער
" 4 "	10	" " "	מנשה קאלעצקי
" 5 "	7.30	" " "	אדעלא שענוואלד
" 5 "	7.30	" " "	אסתר קאפאטא
" 5 "	7.30	" " "	יעקב וואידיסלאווסקי
" 5 "	12.30	" " "	הענריק אימיך
" 7 "	7.30	" " "	נזשעגארזש קראוועץ
" 7 "	7.30	" " "	ראשעל גינזבערג
" 7 "	12.30	" " "	אדאלף בערלין
" 12 "	7.30	" " "	משה שטערניק
" 14 "	11.30	פארמ. "	זשאנעט גאנסקא
" 14 "	12	בייטאג "	שרה שיקיער און גוסטאווא האלבעראוואָ
" 14 "	12.30	" נאך נ"ע	ש. וו. שערעשעווסקי
" 14 "	1	בייטאג " "	יאקוב זינגער
" 15 "	7.30	פריה " "	דיר. סטאניסלאוו קרול
" 15 "	7.30	" " "	פיינע זשורקאווסקא
" 17 "	12.30	בייטאג " "	וואלף בראדאטש
" 19 "	7.30	פריה " "	יוזעף און פאולינא ווייזאנד
" 20 "	7.30	" " "	יוזעף לעווינסאָן
" 20 "	7.30	" " "	איצעק צינאמאן
" 24 "	12.30	בייטאג " "	אויגוסט בארוך
" 26 "	7.30	פריה " "	ביילה מיסלושאנסקא
" 26 "	12.30	בייטאג " "	פאלא שיפיער
" 27 "	7.30	פריה " "	פינקוס זשמיגראד
" 28 "	12.30	בייטאג " "	בראניסלאוו גאלדבוים
" 29 "	12.30	" " "	דארא שפאראג

גרעסטער אויסוואהל ביי

Szczęśliwy

— פון —

מענער-רעשטען

אויף אנציגער און פאלטענס, ביליצער, טאמאשאווער א. א. פון די בעסטע קוואליטעטן מאדערנסטע מוסטערן, צו די ביליגסטע פרייזען.

יעדער קויפער בעקומט ראבאט.

קומט און איבערציינגט אייך!

5 נאוואמיעסקא 5

ביי **R. Szcześliwy**

פראנט 2-טער שטאק

געדענקט דעם אדרעס.

גענוי נאך שמאס 2. שטאק — גענויער נאך 2. שטאק

אכטונג!

ציירונגס-פערשפרייטער-מיטגלידער

15 פאטארסקא 15.

היינט, מיטוואך, דעם 1. נאוועמבער, פינקטליך 7 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון פעראיין

א אינפארמאציאנס-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) פעראיינס-טעטיגקייטס-בעריכט, 2) וועגען די ניי-געשאפענע לאגע און 3) וועגען די לייה-קאסע.

צוליב דער וויכטיגער טאג-ארדנונג, ווערען אלע חברים געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.

צו אלע בעקער-מייסטער אין לאדז!

היינט, מיטוואך, דעם 1 נאוועמבער ד. י. 7 אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פילסודסקיעגא 57

א דרינגענדע אויסערגעוועהנליכע

פערזאמלונג

פון אלע בעקער-מייסטער אין לאדז.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער טאג-ארדנונג, אויף וועלכער ס'וועט ענדגילטיג געלעזט ווערען די קריטישע פאך-לאגע, ווערען אלע בעקער-מייסטער אויפגעפאדערט פינקטליך צו קומען.

די פערוואלטונג פון בעקער-צעך אין לאדז.

5951

לחברנו הנכבד

יעקב ליטבין

למות עליו

אמו ז"ל

הננו מביעים את רגשי השתתפותנו בצערו הגדול.

חברי המחלקה הרביעית של הגמנסיה י. הצנלסון.

וויכטיג פאר דער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „עזרת עניים"

נאדלודקא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארויס דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

ווי אויך דענטיסטישע הילף

טעטיגקייט אין דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אפצאהל.

נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאהלונגען.

די פערוואלטונג.

הזכרה

היינט, מיטוואך, ד. 1 נאוועמבער 1933, 12 בייטאג קומט פאר אויפ'ן בית-החיים צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכען מאן, פאטער, שוויגער-פאטער און גראספאטער נ"ע

נח יוסף רעמבעלינסקי

א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה, צו וועלכע אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

די פאמיליע.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 6—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בײַטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

ד"ר **העללער**

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראַוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט. זונטאג פון 10—1 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע -- לעטשניצע-פרייזן!

„לינת הצדק"

לאדז, ציגעל-גאס 17

דער פיזיקאליש טעראפישער קאבינעט

איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אווענד און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציא-ליסט, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סא-לוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פרייזען.

6279

פאר

גאלד, בריליאנטן'

און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און טקלעראָזי-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוזעק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

Dr. med.

LEON FUCHS

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען

אויף וואלטשאנסקא 65

(רוג אנדזשעיא) טעל. 172-44

לאָדז 1 נאָוועמבער 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 1 נאָוועמבער 1933

דאָס פערגאָסענע בלוט אין יפו

דער רעזולטאַט פון משוגעת און בייזע ווילען

פון ארץ-ישראל קומען אַן ערשיטערנדיגע ידיעות, וועלכע קיינער, דאַכט זיך, בעדויערט נישט אַזוי שטאַרק, ווי דאָס יודישע פאָלק. מיר ווילען נישט, אַז בלוט זאָל זיך גיסען אין פאַלעסטינע, מיר ווילען נישט, אַז בכלל זאָל זיך ערגעץ גיסען בלוט, ביי אונז, צי נישט ביי אונז, און נאָך ווייניגער ווילען מיר, אַז בלוט זאָל פערגאָסען ווערען אין לאַנד, וואו מיר ווילען און מיר מוזען זיך איינאָרדנען אויף שטענדיג. נישט אונזער שולד איז, וואָס די דאָזיגע טראַגישע געשעהענישען האָבען פאַסירט אין פאַלעסטינע און נישט אונזער שולד וועט זיין, אויב זיי וועלען פאַסירען נאָכאַמאָל אָדער נאָך פיל מאָל. אָהן אונז און געגען אונז, געגען אונזערע לעבעדיגסטע אינטערעסען איז געשעהען אין ארץ-ישראל דאָס, וואָס איז דאָרט געשעהען.

די אַראַבער האָבען אַלזאָ אָנגעהויבען פון דעם סאַמע אַבסורדאַלסטען, פון פוסטע דעמאָנסטראַציעס געגען דער ענגלישער רעגירונג, כדי אויף'ן דאָזיגען ממש יונגלערישען אופן, וואָס איבערצייגט קיינעם נישט, צו צווינגען אָפּצושטעלען די יודישע אימיגראַציע קיין פאַלעסטינע. אַ דעמאָנסטראַציע הייסט ביי די אַראַבער (וועלכע זענען נאָך האַלב פרימיטיוו, הגם זיי ווערען אָנגעפיהרט דורך דער אַקאַדעמישער יוגענד) אַרויסגעהן אין דער גאַס איינאיינעם מיט פערשלייערטע פרויען, קינדער און זקנים און אַרויסלאָזען נישט-פערשטענדליכע געשרייען. זיי האָבען אַלזאָ איינגעאָרדענט אַזאַ דעמאָנסטראַציע אין ירושלים. אָבער זי איז לייכט צוטריבען געוואָרען. די ענגלישע פאָליציאַנטען האָבען רוהיג אַדורכגעלאָזט די פרויען, וועלכע ווערען אין מאַנכע „מלחמות" אַרויסגעשיקט פון פאָרענט און ווען עס איז אָנגעקומען דער המון מענער, האָט מען זיי צוטריבען. און פאַסירט האָט עס גלאַטיג און לייכט, ווייל נאָר אַ קליין הייפעל אַראַבער פון קנאַפע 2000 פערזאָן האָט דעמאָנסטרירט דעם „פאָלקס-צאָרן". דער אַראַבער לאָזט זיך איינפאַך נישט לייכט אַוועקנעהמען פון זיין רוהיגער אַרבייט פאַר פוסטע געשרייען, וואָס ליגען איהם גאָרנישט אין האַלז. מ'הייסט דעם אַראַבער שרייען, אַז ער וויל נישט קיין יודען אין פאַלעסטינע, בעת טיף אין דער נשמה וויל ער זיי יאָ האָבען, טיילמאָל גאָרט ער ממש נאָך זיי. אין ירושלים איז אַלזאָ געווען אַ דורכפאַל. די פיהרער האָבען זיך פערשעהמט.

און זיי האָבען געפרובט אין יפו. דאָרט איז שוין געגאַנגען בעסער. דאָרט איז דער טעמפעראַמענט לעבעדיגער, און לאָזט זיך שטאַרקער אויסלאָדען. און עס האָט פאַסירט אויף'ן פאַטאַלסטען אויפ'ן. עס זענען דאָ העכער אַ טוץ טויטע און צעהנדליגער שווער און הונדערט לייכט פערוואונדעטע און זעהר פיל אַרעסטירטע. דאָס איז דער טרויעריגער בילאַנס, וואָס שאַפט אונז אַ בעטרערען ווייטאָג. ווייל מיר ווייסען, אַז דאָרט שלאָגט מען זיך צוליב אונז הגם אין דעם פאַל שלאָגט מען נישט אונז און מיר בלייבען אויסער דעם שלאַכט פעלד. אונז טוט וויי דאָס בלוט, וואָס ווערט פערגאָסען אויך אין אונזער שוץ.

אָבער עס איז ווערט זיך אָפּצושטעלען אויף דער פראַגע, וואָס איינענטליך ווילען און צו וואָס שטרעבען די אַראַבער?

אויב מען זאָל בוכשטעבליך נעהמען זייערע פּראָקלאַמען און אויסהערען זייערע שרייענדיגע לאָזונגען, שטרעבען זיי עס זאָלען פערמאַכט ווערען די טויערן פון פאַלעסטינע פאַר די יודען.

צי דען נאַרען זיי זיך פאַקטיש, אַז זיי זענען אימשטאַנד עמיצען צו צווינגען מען זאָל פערמאַכען ארץ-ישראל פאַר די יודען? וואָסערע שוועריגקייטען און שטערונגען האָבען שוין די יודען גובר געווען! דער סולטאַן האָט זיך מיט זיי נישט געקאָנט קיין עצה געבען, די יונג-טערקען האָבען זיי נישט געקאָנט אָפּהאַלטען, דער ריקזיכטסלאָזער און בלוטיגער דזשעמאַל פּאַשאַ האָט זיי נישט געקאָנט בעזייטיגען, ווי אַזוי זשע קאָנען די בכלל אינטעליגענטע אַראַבער דענקען, אַז עמיצער וועט ברעכען דעם ווילען פון די יודען אין פאַלעסטינע? און ווי אַזוי קאָנען זיי פאָדערען צו פערווערען די יודישע עמיגראַציע קיין פאַלעסטינע פון דער מאַנדאַטען-מאַכט? און וועלכען מאָמענט, ווי עס וועט אויפהערען דער שטראָם פון די יודען קיין פאַלעסטינע הערט דאָך אויף די ענגלישע מאַכט און דאָס בלייבען פון ענגלאַנד אין לאַנד פערלירט דעם רעכטליכען יסוד. האָט מען דאָך די ענגלענדער געשיקט קיין פאַלעסטינע, זיי זאָלען העלפען און פערלייכטערען די יודען דאָס איינאָרדענען זיך אין לאַנד. און געשיקט האָט זיי כמעט די גאַנצע וועלט. 54 מלוכות האָבען דאָך פייערליך דעקלאַרירט, אַז עס מוז עקזיסטירען אַ יודיש ארץ-ישראל און די דאָזיגע מלוכות האָבען ביז איצט נישט צוריקגעצויגען נישט זייער אונטערשריפט, נישט זייער צוזאָג.

אָבער אין דער דאָזיגער וואַנזיניגער אַגיטאַציע לאָזט זיך בעמערקען נישט בלויז אַ מאַנגעל אין לאָגיק. נאָך ווייניגער איז דאָ פאָרהאַן אַזוי צו זאָגען „פסיכאָלאָגיע".

וואָסערע זאַכליכע מאָטיוען האָבען די אַראַבער, כדי אויף אַזאַ ווילדען אופן זיך אַנטקעגענצושטעלען דער יודישער אימיגראַציע. די מאָטיווען זענען נישט און קאָנען נישט זיין פון קיין עקאָנאָמישען כאַראַקטער. ווייל די ביזאיצטיגע יודישע קאָלאָניזאַציע האָט בעוויזען, אַז זי האָט פון אַראַבישע אָרימעלייט געמאַכט פערמעגליכע מענשען. צי דאַרף מען יעדעס מאָל מיט'ן פינגער אָנווייזען אויף טראַנסיאָרדאַניען, וואו עס הערשט אַלמעכטיג הונגער און פערגלייכען די דאָרטיגע פערהעלטנישען מיט'ן וואוילשטאַנד פון פאַלעסטינע? האָבען דאָך די אַראַבער גופא פון טראַנסיאָרדאַניען וועגען דעם עדות געזאָגט פאַר דער גאַנצער וועלט, רופענדיג: גיט אונז יודען! אין סיריען הערען דאָס די אַראַבער יעדען טאָג פון די פראַנצויזען: רופט צו זיך די יודען, זיי זאָלען אייך העלפען הויבען אייער מצב. צי איז דאָס נישט קיין צביעות מצד די אַראַבער, ווען זיי זאָגען, אַז זיי ווילען נישט קיין יודען? ווער ווייסט, אפשר אַגיטירט דער רייכער עפענדי געגען די יודען דערפאַר (הגם ער אַליין ווערט אַ דאַנק זיי אַלץ רייכער), כדי נישט אָנצוּווערען זיינע שקלאַפען, די איבערגעבליבענע הונגעריגע אַראַבער.

עס ליגט אַ טיפע אינערליכע פאַלשקייט אין דער אַנטי-יודישער אַגיטאַציע גופא. פשוט די אַראַבער אַליין גלויבען נישט אין זייערע ווערטער, אין זייער געשריי.

עמיצער וועט זאָגען: דאָס אַלץ איז זעהר שיין, אָבער די אַראַבער ווילען בלייבען באַלעבאַטים אויף זייער ערד און זיי וועהרען זיך געגען פרעמדע עלעמענטען. דאָס וואָלט ריכטיג געווען, ווען די אַראַבישע שבטים וואָלטען ווירקליך געזעסען אויף ערד-הונגער, בעת אין דער ווירקליכקייט פערמאָגט קיינער נישט אַזוי פיל ערד, ווי די אַראַבישע שבטים. און פאַלעסטינע אַליין וואָלט נאָך געקאָנט אַריינגעהמען שיינע עטליכע מיליאָן איינוואוינער און נישט זיין איבערפולט.

באמת, מ'קאָן ווערען פערריקט, ווען מען זעהט צו אַזאַ משוגעת, וואָס ווערט איבעריגענס געבוירען פון בייזען ווילען. און דאָס בלוט ווערט פערגליווערט ביים געדאַנק, אַז פון דאָזיגען משוגעת ווערט געבוירען אַזאַ שמערצליכע טראַגעדיע, ווי דער לעצטער צוזאַמענשטויס אין יפו. נאָך קיינמאָל איז מענשליך בלוט נישט פערגאָסען געוואָרען אַזוי אומזיניג ווי אין דעם פאַל.

מיר האָבען דאָס רעכט צו זאָגען, אַז אונזערע הענט האָבען דאָס דאָזיגע מענשליכע בלוט נישט פערגאָסען. נאַטירליך גלויבען מיר, אַז סוף כל סוף וועט זיגען דער געזונטער פערשטאַנד און דער אמת.

ד"ר י. טהאָן.

וויפיל קאָסט אַ קאָפּ פון אַנ'עמיגראַנט

די געהיימע ראַסיסטישע טעטיגקייט אין פּאַריז

אין דעם פראַנצויזישען וואָכענבלאַט „וואוּאַלאַ" זענען אָפּגעדרוקט סענסאַציאָנעלע ענטדעקונגען וועגען דער טעטיגקייט פון די היטלעריסטישע טעראָריסטען אין פאַריז. די אויספאָרשונג האָט געפיהרט דער זשורנאַליסט עמאַנועל קאַר.

בראש פון דער היטלעריסטישער אָרגאַניזאַציע אין פאַריז שטייט דער „דייטשער האַנדלונגס-געהילף פערבאַנד", וועלכער פעראייניגט אַרום 5000 דייטשע בירגער אין אויסלאַנד. דעם דאָזיגען פערבאַנד האָט געגרינדעט ד"ר פעלקער. מיט אַ פאָר חדשים צוריק איז לויט אַ בעפעהל פון בערלין ד"ר פעלקער בעזייטיגט געוואָרען און אַלס פאָרזיצער פון פערבאַנד איז בעשטימט געוואָרען אַ געוויסער אַפּעל.

דעם פערבאַנד געהערט אַ הויז אין זשואַנוויל (18, אוועניו דע לאַ רעפּובליק). ביים הויז געפינט זיך אַ ספּאָרט-פּלאַץ און אַ גרויסער פּאַרק. פריהער איז דאָס געווען אַ פרידליכע אָרגאַניזאַציע. איצט קומט פאָר אין פּאַרק נעבען דעם פעראיינס-הויז אונאויפהערליכע מיליטערישע פאַראַדען מיט פעהנער און מיט מוזיק. עס ווערען געזונגען מיליטערישע און פּאַטריאָטישע לידער.

עס עקזיסטירט אין פּאַריז נאָך אַ צווייטע דייטשע אָרגאַניזאַציע פון האַנדעלס-אָנגעשטעלטע וואָס פעראייניגט די רעפּובליקאַנער און קאַטאָליקען. בראש פון דער צווייטער אָרגאַניזאַציע שטייט ד"ר קראַפט.

דעם 14 יולי האָבען אַלע מיטגלידער פון דער צווייטער דייטשער אָרגאַניזאַציע בעקומען פון אַפּעלס פערבאַנד אַ צירקולאַרען בריף מיט נישט קיין צווידייטיגע דראָהונגען:

„אָדער טרעט אַריין אין זשואַנוויללער פערבאַנד, אָדער הערט זיך אויף צו רופען דייטשען".

פון 130 מיטגלידער פון צווייטען פערבאַנד האָבען נאָר 10 מענשען זיך דערשראָקען פאַר אַפּעלס דראָהונגען. די איבריגע מיט ד"ר קראַפט בראש האָבען זיך געווענדעט נאָך שוץ צו דער ליגע פון רעכט פון מענש און בירגער. נאָכדעם האָט קראַפט בעקומען פון אַפּעלען פאַלגענדען בריף.

„נאָכאַמאָל, דאָס לעצטע מאָל ווענד איך אייער אויפמערקזאַמקייט דערויף, אַז עס איז אין אייערע אינטערעסען אונטערצוואַרפען זיך באַלד אונזערע פאָדערונגען, ווען נישט „וועלען מיר אייך צווינגען דאָס צו טון מיט אַלע מיטלען, וואָס געפינען זיך אין אונזער רשות".

(די פאָטאָגראַפיע פון דעם דאָזיגען בריף איז אָפּגעדרוקט אין „וואוּאַליאַ")

אַזוי ווי אויך די דראָהונגען האָבען נישט געהאָלפען, זענען נאָכגעקומען סאַנקציעס. ביי די מיטגלידער פון צווייטען פעראיין, וועלכע האָבען זיך נישט אונטערגעוואָרפען אַפּעלס פאָדערונג זענען צוגענומען געוואָרען די דייטשע בירגער-רעכט און די דייטשע בעזאַנדשאַפט האָט זיי געמאָלדען, אַז זי נעהמט אַראָפּ פון זיך יעדע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פאָלגען, וואָס קאָנען קומען צוליב זייער אָפּזאָג זיך אונטערצוגעבען.

נישט לאַנג האָט זיך צווישען די דייטשע עמיגראַנטען פערשפרייט אַ קלאַנג, אַז קיין פאַריז זענען געקומען פאָרשטעהער פון דער היטלעריסטישער טעראָריסטישער אָרגאַניזאַציע „הייליגע פעמע".

— איך צווייפעל נישט אין דעם, האָט דר. קראַפט ערקלערט דעם זשורנאַליסט עמאַנועל קאַר. איך וואוין אין הויז נומער 40 אויף אָסמאַן בולוואַר. איינמאָל האָב איך אויף דער וואַנד פון מיין הויז געפונען אָנגעצייכענט מיט אַ בלויער קרייד אַ האַקענקרייץ מיט צוויי בוכשטאַבען: „פ. ל."

די בוכשטאַבען בעדייטען „פערפעסטער לאַנדעספערדעטער", און דאָס הייסט פעראורטיילט דורך דער „פעמע".

דער דייטשער אַדוואָקאַט האַנס לעקן, וועלכער איז נאָר וואָס אַנטלאָפען פון דעם קאָנצענטראַציאָנס-לאַגער האָט דאָס זעלבע בעהויפּטעט און צוגעגעבען:

איך ווייס, אַז דער שעף פון דער „שוואַרצער בריגאַדע" פון די נאַציס געפינט זיך אין פּאַרי און שטייט איין אין האָטעל אויפ'ן בולוואַר דידראָ. וואָס טוט ער אין פּאַריז?

ענדליך איז אין די הענט פון עמאַנועל קאַר אַריינגעפאַלען אַ צעטעל, דאָס „שוואַרצע צעטעל" פון מענשען, וואָס זענען פעראורטיילט דורך דער „הייליגער פעמע". פאַר'ן קאָפּ פון יעדען פון דעם צעטעל איז בעשטימט אַ פּריז. כדי אויסצופיהרען די אורטיילען, זענען קיין פּאַריז פון קייזערלאַוטערן, לויט די אינפאָרמאַציעס פון עמאַנועל קאַר, געקומען 15 מענשען „צור בעזאָנדערען פערוועגדונג".

פאַר'ן קאָפּ פון בעריהמטען דייטשען פּאַציפיסט העלמוט פאָן גערלאַך איז בעשטימט דער פּריז פון 1000 מאַרק; פאַר'ן קאָפּ פון געאָרג בערנהאַרד — 10,000 מאַרק; פאַר'ן קאָפּ פון פּלאַט-אָפּיציר קלאַץ, וועלכער איז אין יאָהר 1924 געזעסען צוזאַמען מיט היטלער'ן אין לאַנדסבערגער טורמע און האָט אָפּגעדרוקט די ליבעס-בריוועלעך פון רעמ'ען, דעם שעף פון היטלעריסטישען שטאַב — 10.000 מאַרק; פאַר'ן קאָפּ פון ד"ר שטראַוס, געוועזענעם אַדוואָקאַט פון „רייכסבאַנער" 3.000; פאַר'ן קאָפּ פון געוועזענעם פּראָפעסאָר פון היידעלבערגער אוניווערזיטעט, איצט פּראָפעסאָר פון פּאַסטער-אינסטיטוט, פּראָפ. הומבעל, וועלכער האָט פערעפענטליכט אַ בוך וועגען די רציחות פון די נאַציס — 5.000 מאַרק; פאַר'ן טעאַטער-קריטיקער פון „בערלינער טאָגעבלאַט" אַלפרעד קער — 2.000 מאַרק; דירעקטאָר פון אינסטיטוט פון סעקסועלער פּאַטאָלאָגיע מאַגנוס הירשפעלד — 2.000 מאַרק; פאַר'ן קאָפּ פון פּאָפּולערען דייטשען קאָמפּאָזיטאָר האַנס עיסלער 1.500 מאַרק:

די קעפּ פון די צוויי געוועזענע דעפּוטאַטען פון רייכסטאַג, די אַדוואָקאַטען אָסקאַר קאָהן און קורט ראָזענפעלד זענען אָפּגעשאַצט זעהר נידריג: 1000 מאַרק פאַר ביידע; דער בעוואוסטער קאָמוניסט און טוער מינצענבערג איז אָפּגעשאַצט אויף 7.000 מאַרק.

די אַרויסגעטריבענע דייטשע עולים

אין דער רעוויזיאָניסטישער „די וועלט" געפינען מיר אַן אַרטיקעל וועגען די אַרויסגעטריבענע 12 דייטשע עולים פון ארץ-ישראל. מיר לייענען דאָרט:

„אין ווייניג שורות, אין אַ טרוקענער כראָניק-פאָרם, האָט איינע פון די טעגליכע ארץ-ישראל-צייטונגען געבראַכט די גרויזאַמע ידיעה וועגען 12 דייטשע עולים, וואָס האָבען זיך פערזאַמעלט ביי דער געז. „התאחדות עולי-גרמניה" אין תל-אביב. און די פאָליציי האָט קאָנטראָלירט זייערע דאָקומענטען אין מיטען גאַס, און ווען דאָס רעכט צו פערבלייבען אין לאַנד איז ביי מאַנכע פון זיי אַנערקענט געוואָרען אַלס צווייפעלהאַפט, האָט מען זיי אַרעסטירט און אַרויסגעטריבען פון לאַנד.

„די דאָזיגע פּראָצעדור איז גוט בעקאַנט פאַר די יעניגע, וואָס זענען געקומען פון רוסלאַנד אין ניקאָלאַי'ס צייטען. דאָרטען איז אַ יאַגד אויף יודען געווען אַ סטאַבילע ערשיינונג, און איצט איז די דאָזיגע זאַך אָפּגעטון געוואָרען עפענטליך אָהן שום פּראָטעסטען און אָהן שום צאָרן, ווי דאָס וואָלט געווען אַ זעהר פּשוטע זאַך — אין דער יודישער שטאָט, אויפ'ן באָדען פון דער נאַציאָנאַלער היים.

„די ידיעות וועגען דעם מצב אין דער אַרבייט, לויט ווי עס ווערט איבערגעגעבען אין די צייטונגען, רופען אַרויס אַ גרויסען זאָרג, נישט צוליב אַרבייטסלאָזיגקייט, נאָר צוליב דעם מאַנגעל אין אַרבייטס-הענד. עס ווייזט אויס, אַז די אַנטי-ציוניסטישע צוררים האָבען געפונען אַ נייעם וועג צו דערשטיקען די ציוניסטישע אַרבייט, נישט דורך אַנ'עקאָנאָמישען וואוילשטאַנד. צוליב מאַנגעל אין אַרבייטער קומט פאָר אַ פערהאַלטונג אין דער אויפבוי-אַרבייט. ס'פעהלען אויס אַרבייטס-הענד צו די דרינגענדע אַרבייטען אין דער שטאָט און אין דאָרף, און ממילא ווען די זאַך וועט זיך אַזוי ווייטער פערציהען, מוז קומען צו אַנ'אַראַביזירונג פון דער יודישער ווירטשאַפט. די יודישע ווירטשאַפט, וועלכע מיר שטעלען אויף אַזוי פיל מיה און קרבנות אָהן אַ שיעור, די יודישע ווירטשאַפט, וועלכע איז די לעצטע האָפנונג אַריינצונעהמען דאָס גלות'דיגע פאָלק, וואָס איז בעראויבט פון יעדער עקזיסטענץ-מעגליכקייט אין דער פרעמד — די דאָזיגע ווירטשאַפט וועט ביי דעם חיימזאָן-רעזשים פערוואַנדעלט ווערען אין אַ נחלה פאַר פרעמדע, אין אַנ'אויפנעהמס-אָרט פאַר צעהנער טויזענדער „עולים" פון העדזשאַס און פון גרויסען מדבר.

„און אין דער שעה, ווען דאָס לאַנד נויטיגט זיך אַזוי שטאַרק אין יודען פאַר דער יודישער ווירטשאַפט — קומט די רעגירונג און אָרדענט איין אַ יאַגד אויף יודען און טרייבט זיי אַרויס מיט אַזעלכע מיטלען פון לאַנד!

„אין גענף רעדט העער אַרמסבי גאָר, זעהר שעהנע רייד... פאַר די יודען פון דייטשלאַנד אין ארץ-ישראל לויט זיין מיינונג צו קליין און וועט זיי נישט קענען פערטראָגען. ס'וואָלט בעסער געווען, ווען אַרמסביי-גאָר זאָל רעדען שעהנע רייד וועגען די יודען אין ארץ-ישראל, אַז עס זאָל קודם כל געמאַכט ווערען אַ סוף מיט דעם אומדערהערטען צושטאַנד, אַז אין אַ צייט פון וואוילשטאַנד און דורשט נאָך יודישע אַרבייטס-הענד, זאָלען טאָג-איין טאָג-אויס צוריקגעשיקט ווערען יודען פון די הפנים און עס זאָלען אַרויסגעטריבען ווערען פון לאַנד די, וואָס זענען שוין אויפגענומען געוואָרען אין פאַטערלאַנד און האָבען נישט וואו צו געהן."

ניַיער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבען

ניַיער פאלקסבלאט

מיטוואָך
1
יב
מרחשון תרצ"ג

נאוועמבער

וזן-אויפגאנג 6.26
זון-אונטערגאנג 4.13

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1913

היינט, מיטוואך, צוליב חגא, איז די ביוראָ נישט טעטיג.

מארגען דאנערשטאג, דעם 2 ד.ח. דארפען זיך צושטעלען צו רעגיסטראציע אין מיליטער-פאליציי אישען ביוראָ (פיעטריקאווער 165) די יונגעלייט, וואס וואוינען אויפן שטח פונם 4 פאליציי-קאמיסאריאט אויף די אותיות:

U W Z Ż Ź

און פון 11-טען קאמיסאריאט

T U W Z Ż Ź

אויך דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע די יונגעלייט פון יאהרגאנג 1910 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער פליכט פון מיליטער-דינסט.

די פליכט צוצושטעלען זיך איז אויך חל אויף מענער, וועלכע זענען נישט אפיציעל קיין פוילישע בירגער און קענען נישט דערוויזען, אז זיי זענען בירגער פון אן אנדער מלוכה, און וואוינען אין לאדז אויף אזויגערופענע „קארטי פאביטו'ס".

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רעגיסטראציע אין ענטשפרעכענדען טערמין וועט אדמיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

אנולירטע שטאטישע שטייערן

(2) לעצטענס איז פארגעקומען א זיצונג פון א ספעציעלער שטייער-קאמיסיע ביי דער שטאט-פערוואלטונג, וועלכע האט בעטראכט 2951 פאלען פון פארלעגענע שטייערן אין די יאהרען פון 1924 ביז 1932.

אין רעזולטאט פון דער זיצונג זענען אנולירט א גאנצע רייהע פארלעגענע סומען, וועלכע זענען נישט אויפמאהנבאר, און, צווישען זיי, די סומע פון 19,958 זלאטעס, וואס עס קומט פון פוילישען שטאטישען טעאטער פאר'ן סעזאן 1925—1926.

געעפענט די שטאטישע באד אויף מיעלטשארסקיעגא גאס

(2) נעכטען 10 אינדערפריה איז אויף מיעלטשארסקיעגא 11 פייערליך געעפענט געווארען די באד-אנשטאלט, וועלכע איז אינגאנצען איבערגעבויט געווארען.

די דאזיגע באד-אנשטאלט איז בעשטימט פאר דער ארימסטער בעפעלקערונג פון אונזער שטאט.

סוחרים-צוזאמענפאהר אין ווארשא

וועגען ריטשאלט פאר קליינע שטייער-צאהלער

(אג) די טעג איז אין ווארשא פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון די פרעזעסען און לייטער פון די פראווינציאנעלע אפטיילונגען פון צענטראלען סוחרים-פאראיין. אין צוזאמענפאהר האבען זיך בעטייליגט פון לאדז: י. נערמאן און זדזיסלאוו פעכניק פון פארבאנד פון די דעטאליסטען (פיאטריקאווער 90), אינזש. פראשקער און שווארצמאן פון צענטראלען סוחרים-פאראיין (פיעטריקאווער 10) כארי פון סוחרים-פאראיין (פיעטריקאווער 73). עס איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען נארמירן דעם ריטשאלט פאר די קליינע שטייער-צאהלער.

בעת דער דיסקוסיע זענען ארויסגערוקט געווארען פאלגענדע פאסטולאטען: 1) דער ריטשאלט דארף זיין א פעסטבעשטימטער אויף 3 יאהר, דערביי זאל דער שטייער-צאהלער האבען דאס רעכט אריינצוטראגען א רעקורס געגען דער אויסמעסטונג אין א ספעציעלער קאמיסיע. 2) דער מאקסימאלער אומזאץ, וואס פאלט ארונטער דעם ריטשאלט זאל געהעכערט ווערען ביז 75000 זל. 3) ביי די האנדעלס-קאמערן זאלען בעשטימט ווערען קאמיסיעס, וועלכע זאלען, נעהמענדיג אין אכט די וואקלונגען פון דער קאניונקטור, יעדעס יאהר פעסטשטעלען די סקאלא, אויפ'ן יסוד פון וועלכער עס זאל פארקלענערט, אדער געהעכערט ווערען די הויך פון ריטשאלט. 4) שטייער-צאלער, וואס געניסען ביז - איצט פון ריטשאלט זאל ער איצט פארקלענערט ווערען אויף 30 פראצענט. פאר די איבריגע שטייער-צאהלער, זאל עפשטימט ווערען א ריטשאלט אויפ'ן יסוד פון די אומזאצען פון די יאהרען 1930 און 1931, וואס זאל זיין גילטיג אויף 3 יאהר.

די דאזיגע פאסטולאטען ווערען צוגעשטעלט דעם פינאנץ-מיניסטעריום.

וולאדיסלאוו גראבסקי, נאר נישט דער

אז צאהלען האט ער געדראפט, און געלד האט איהם אויסגעפעהלט

(2) דער פאביאניצער איינוואוינער, וולאדיס לאוו גראבסקי. (פון פלאץ דאמבראווסקי 20) האט אנגעמאכט א סך חובות. און ער דארף אויך צאהלען די צווייטע ראטע פון דער באציאנאלער הלוואה, און אזוי ווי קיין געלד האט ער נישט, הגם ער איז א הויז-בעזיצער (אגב, א געוועז. ראטמאן) — איז ער געפאלען אויף אזא המצאה:

ער איז אוועק אין דער פאליציי און דערציילט א מעשה, אז אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג, זענען צו איהם אין שטוב געקומען צוויי פערמאסקירטע באנדיטען — איינער מיט א רעוואלווער — טעראריזירט איהם און זיין ווייב, און צוגענומען ביי איהם מזומן-געלד 1.300 זלאטעס...

אזוי ארום, האט ער גערעכענט, — אז שטאט וועט יוסען וועגען זיין אומגליק — וועט מען איהם אפיסעל לאזען צו רוה און איהם נישט אזוי מאטערען מיט די חובות.

פאליציי האט דעם ענין גענומען אין בעטראכט, און אז מ'האט די זאך גענומען גענוי חוקר ודורש זיין האט זיך א ויסגעוויזען אז... די גאנצע מעשה איז אן אויסגעטראכטע.

געלונגען איז עס צו דערגיין א דאנק דעם, וואס אין דערקלערונגען פון מאן און ווייב — פון די גראבסקיס — זענען געווען צו פולע סתירה'ס.

האט מען דעם גראבסקין צוגעשטיקט צו דער וואנבה, און — ער האט זיך מודה געווען. און איצט וועט ער צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט פאר'ן אריינפיהרען די מאכט אין א טעות.

צי האט ער פערטראטען זיין ברודער?

מ'בעשולדיגט א לעבעדיגען, אז ער האט זיך אסעקורירט פאר א טויטען..

(2) אין יולי 1931 האבען די 32-יעהריגער יצחק זילבערבערג (זאכאדניע 17) און די 52-יעהריגען לייב זילבערבערג (פאלודניאווע 13) ביידע פערזיכערונגס-אגענטען פון דער אסעקוראנץ-געזעל שאפט „איראפע" אריינגעמאלדען א פערזיכערונג אויפ'ן נאמען פון איינעם מענדל בלאכשטיין (פון ציגעל-גאס 17).

עס האט זיך געהאנדעלט וועגען אויסצאהלען 4000 דאלאר דער פרוי פון בלאכשטיינען, רחל'ען אין דעם פאל, ווען דער מאן איהרער וועט שטארבען.

דער דאקטאר פון דער געזעלשאפט, ד"ר ראקאווסקי, האט אונטערזוכט בלאכשטיינען און פעסט געשטעלט אז ער איז א פולשטענדיג געזונטער מענש.

בינו לבינו איז אבער — מיט עטליכע חדשים שפעטער — מענדעל בלאכשטיין געשטארבען פון שווינדזוכט...

די געזעלשאפט האט דאן פערפיהרט א פראצעס געגען איהרע אגענטען, די זילבערבערגס, געגען דעם פערמיטלער שלמה פייטלאוויטש, און די פרוי רחל בלאכשטיין.

גלייכצייטיג האט רחל בלאכשטיין אריינגעטראגען א ציוויל-אנקלאגע אין געריכט געגען „איראפא" פון וועלכער זי מאהנט די 4000 דאלאר.

דעם 11. אקטאבער פ. י. האט מען דעם ענין בעהאנדעלט אין קרייז-געריכט.

עס זענען אויסגערופען געווארען צוויי עקספערטען-גראפאלאגען פון ווארשא.

אין דער בעשולדיגונג איז פארגעווארפען געווארען או דער פערמיטלער מיט די אסעקוראנץ-אגענטען האבען אין הסכם מיט דער פרוי בלאכשטיין, בכיוון אריינגעפיהרט אין א טעות די געזעלשאפט אונטערשטעלענדיג אן'אנדערער פערזאן צו דער מעדיצינישער אונטערזוכונג און נישט מענדעל בלאכשטיינען, וועלכענס מעמד עס איז געווען אזא אז זיינע טעג זענען געווען געצעהלטע.

עס האט זיך ארויסגעוויזען או מענדעל בלאכשטיין האט זיך קורירט אין סאנאטאריומס פאר שווינדזיכטיגע אין וויען און אטוואצק.

עס איז ארויסגעזאגט געווארען די סברא, אז אנשטאט מענדלען זאל מען האבען „בודק געווען" זיין ברודער יצחק בלאכשטיין, וועלכער איז ענהליך צום פערשטארבענעם, נאר מיט'ן איינעם הילוק וואס ער איז נישט צום פערזינדיגען, בקו הבריאה...

אויף די פארשלאגען פון דער פערטיידיגונג און דער בעשולדיגונג איז בעשלאסען געווארען דעם פראצעס אפצולייגען.

דער פראצעס איז דעריבער אפגעלייגט געווארען אויפ'ן 8 מערץ ה.י. און אזוי ווי עס זענען נויטיג געווען נאך אויספארשונגס-פרטים איז דער דעציזירענדער פראצעס פארגעקומען נעכטען.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען איניגע דאקטוירים וואס האבען קורירט בלאכשטיינען.

איניגע האבען פעסטגעשטעלט אז ער איז געשטארבען אויף א ראק, און אנדערע — אז פון לונגען-שווינדזוכט.

איין דאקטאר, וועלכער איז ביי איהם געווען דירעקט פארן טויט, האט דערקלערט. אז ס'האט זיך נישט איינגעגעבן פעסטצושטעלען פון וואס מאן ער איז געשטארבען.

נאך די רעדעס פון די צדדים האט דאס געריכט ארויסגעטראגען אן'אורטייל וועלכע בעפרייט אלע 4 אנגעקלאגטע.

אזוי ארום בעקומט די אלמנה דאס רעכט אויף דער אסעקוראציע-סומע פון 4000 דאלאר.

Skorzystaj z bardzo niskiej opłaty za instalację Zł. 65.— i załóż sobie

TELEFON

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: ק. לייגוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127) א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער וואזשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

בעלוינונג פאר ארבייט אין די חגא-טעג

(2) דער הויפט-ארבייטס-אינספעקטאר האט פונאנדערגעשיקט צו אלע קרייז-אינספעקטארען א צירקולאר וועגען דער בעלוינונג פאר איבער-שעה'ן.

אויב די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט אום זונטאג אדער חגא אין פאבריקען און ווערט פארטגעזעצט ביים אויסשעפען די נארמאלע 46-שעה'דיגע ארבייטס-וואך, ווערען די דאזיגע שעה'ן גערעכענט פאר איבערשעה'ן, און ס'קומט פאר זיי א לוין-הוספה פון 100 פראצענט.

די נאוועלע וועגען דער ארבייטס-צייט וועט אריין אין קראפט פונם 1 יאנואר ק. י.

א פאבריק-שרפה

(2) נעכטען אין דערפריה איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער טריקנעריי-אפטיילונג פון א. פריגאלדס פאבריק אויף לימאנאווסקיעגא 131.

די ארויסגערופענע פייערלעשער האבען די שרפה אין משך פון א האלבער שעה איינגעלאשען.

עס איז פערברענט געווארען דאס גארן, וואס איז געלעגען אין דער טרוקנעריי און די גאנצע איינריכטונג פון דער דאזיגער אפטיילונג.

דער היזק בעטרעפט עטליכע טויזענד זלאטעס.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר וועגערישע און געשלעכטס-קראנק
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

אמעריקאנער מעדלעך טוישען די זאקען אין קינא...

סענסאציאנעלער פראצעס וועגען אמעריקאנער זאקען און א לאדזער פיפיגען פאבריקאנט

אין אפעלאציע-געריכט איז בעטראכט געווארען א טשיקאווע פראצעס אין וועלכען ס'האט זיך אפגעשפיגעלט די אמעריקאנער בלאף - רעקלאמע און... די לאדזער איינפאלען.

די מעשה איז אזעלכע:

אין אמעריקא זענען א גאנצע רייהע קינא'ס כדי צו פערשטארקען די פרעקווענץ, געפאלען אויף אזא רעקלאמע-המצאה:

יעדע פרויליין וואס קומט אין קינא בעקומט ביי דער קאסע צוזאמען מיט'ן בילעט א פאר זיידענע זאקען פאר א מינימאלען פרייז, און אזוי ווי די אמעריקאנער מיידלעך האבען א סך טעמפעראמענט און וועניג צייט, ווארטען זיי נישט ביז זיי וועלען אהיימקומען, נאר זיצענדיג אין קינא, טוען זיי אויס די געטראגענע זאקען און טון אן די נייע זיידענע זאקען. די אלטע זאקען ווארפען זיי אוועק אונטער די באנק.

דאס נוצען אויס די אמעריקאנער יונגעלייט אויף א ביסעלע פלירט, און די... לאדזער פאבריקאנטען, וועלכע ברענגען פון אמעריקא די אלטע קינא-זאקען, וועלכע זענען אלס שמאטעס פריי פון צאל. די זאקען פון די אמעריקאנער פיסלעך ווערען איבערגעשיקט פון די רייסערייען, און שפעטער מאכען די צוריסענע זיידענע פעדים ווידער איבער-געשיקט אין דער וועבעריי וואס ס'ווערט ווידער געשאפען א נייער פראדוקט.

די גאנצע פראצעדור קומט פאר אונטער דער קאנטראל פון דער פינאנץ-קאמער, מחמת בעפרייט פון צאל ווערען נאר די זאקען, וואס געהען צום צורייסען, טאמער נישט, דארפען זיי געצאלט ווערען ווי געוועהנליכע זאקען.

דער לאדזער פאבריקאנט מיכאל אלנער האט זיך א צייט צוריק געבראכט א גרעסערען טראנספארט אמעריקאנער זיידענע „קינא-זאקען". די זאקען זענען אפגעלעגט געווארען אין א ספעציעלען לאגער, און אויף די טיר פערזיגעלט.

די פינאנץ-מאכט האט זיך אבער דערוואוסט, אז ארנער נעמט ארויס די זאקען פון לאגער אזוי קונציג, אז ער ריהרט נישט אן דעם זיגעל, און אז די זאקען ווערען אזוי גוט רעפערירט, אז מ'קען זיי אהן פערצאלען פערקויפען פאר נייע זייענע זאקען.

בעת דער רעוויזיע איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז פון דעם לאגער פעהלט א גרויסער סכום זאקען וואס איז ארויסגעשראגען געווארען אין א פאבריק-שאפע, און אז די טיר פון לאגער איז געעפענט געווארען דורך געשיקט אזוי, אז דער זיגעל איז דערביי נישט בעריהרט געווארען.

אין לאדזער קרייז-געריכט איז בשעתו אלנער פערמשפט געווארען אויף 4 חדשים ארעסט און 503 טויזענד זל. שטראף.

דאס ווארשאווער אפעלאציע-געריכט וואו דער פראצעס איז די טעג בעטראכט געווארען, האט מבטל געמאכט דעם פסק-דין פון לאדזער קרייז-געריכט, און אלנער'ן בעפרייט פון דער געלד-שטראף, דא געגען איז א. פערמשפט געווארען אויף 4 חדשים ארעסט פאר בעריהרען דעם זיגעל, אויף די שטראף איז איהם אויפ'ן סמך פון דער אמנעסטיע געשאנקען געווארען.

—):ס:(—

Dr. med.
L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער- שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
עלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — דגמשניצע-פרייזען.

פערברייטערונג פונ'ם לאדזער קרייז-געריכט

(א) אין שייכות דערמיט, וואס דאס יוסטיץ-מיניסטעריום האט פעראָרדענט צו ליקווידירען דאס קרייז-געריכט אין וולאצלאוועק, ווערט אויך מיט'ן 1 יאנואר ה. י. דער טעטיגקייטס-שטח פון קוטנער שטאט-געריכט, וואס איז אוי"הגעטיילט פון ליקווידירטען קרייז-געריכט אין וולאצלאוועק, איינגעקערפערט אינ'ם לאדזער קרייז-געריכט.

ארעסטירט א יודישען סאכארין-שמוגלער

(א) אויפ'ן שאסיי צווישען פיעטרקאוו און טושין האט פאליציי פערהאלטען א געוויסען יאסעל גרינבלאט פון וולוין, נארוטאוויטשא 15, ביי וועלכען מ'האט קאנפיסקירט 7 קילא סאכארין אין דעם ווערט פון 700 זלאטעס.

גרינבלאט איז איבערגעשיקט געווארען צו דער דיספאזיציע פון דער געריכטס-מאכט.

א שרעקליכער הוראגאן

האט ארונטערגעריסען די דעכער אין וולוינער קרייז

(2) עהערנעכטען ביינאכט איז איבער עטליכע ערטער פון וולוינער קרייז אדורך א שטארקער ווינטער, וואס האט געדויערט א גאנצע נאכט, און אנגעמאכט זעהר גרויסע היזקות אין די פעראָוואנזען און אין די גערטנער.

דער שטורעם-ווינט האט ארונטערגעריסען דעכער פון א סך הייזער, טראגענדיג זיי אין דער לופט אויף עטליכע צענדליג מעטער ווייט.

עס זענען אויך אויסגעריסען געווארען מיט די ווארצלען א סך גרויסע ביימער אין די גערטנער און אויף די וועגען.

די היזקות, וועלכע זענען זעהר גרויסע, זענען דערווייל נישט בערעכענט געווארען.

היינט רעוויזיאניסטישער פראטעסט-מיטינג

נעגען דער סערטיפיקאטען-פארטע

היינט אין אווענד ארדענט איין אין זאל אנגעלסקי דער לאדזער פערבאנד פון ציוניסטען רעוויזיאניסטען א פראטעסט-מיטינג געגען דער סערטיפיקאטען-פארטע אין צוזאמענהאנג מיט דער עריילונג פון 3,500 סערטיפיקאטען. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען אינזש. דוד עלפערן, הרב ד"ר מיכאל גראיעווער, מגר. טוביה בעקאל, און משה קליינבויל.

Dr. med.

Z.Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

ענדערונגען אין פאהר-פלאן פון די באהנען

ווי מען אינפארמירט אונז פון דער פוילישער באהן-דירעקציע אין ווארשע, ווערט פון היינט אן דעם 1-טען נאוועמבער אפגערופען דער צוג נומ' 511, וועלכער גייט אפ פון קאלישער וואקזאל קיין אסטראָווו (גרויס-פוילען) 2,03 און דער צוג נומער 512, וועלכער גייט אויך אפ פון קאלישער וואקזאל 4,36 קיין ווארשע.

גלייכצייטיג טיילט מען מיט, אז דער פאהר פלאן פונ'ם צוג נומער 528 ווערט געענדערט פון דעם 3-טען נאוועמבער אן. פון איצט אן וועט דער אפפאהר פון קאלישער וואקזאל זיין 2,15, אנשטאט ווי ביז יעצט 23,20.

דער צוג נומער 5540/1313, וועלכער גייט אפ פון קאלישער וואקזאל 1,20, וועט אפגיין 1,30

פייערליכע פרעמיעס-פערטיילונג אין פ. ק. א.

פאר די שפארזאמסטע דינסטמעדלעך

אין צוזאמענהאנג מיט דעם נעכטיגען „אפ-צייכען-טאג", איז אין אלע אפטיילונגען פון פ.ק.א. פארגעקומען פייערליכע פרעמיע-פערטיילונג פאר די שפארזאמסטע הויז-דינערשאפט.

ווי בעוואוסט, איז פערגאנגענעם יאהר בעשטימט געווארען א קאנקורס פאר די שפארזאמסטע הויזדינערשאפט. די בעדינגונגען פון דעם קאנקורס זענען פארנעזעהן אין גרעסערע און אין קלענערע געלד-סומעס. דער קאנקורס האט ארומגענומען אלע שטעט אין פוילען. די, וועלכע וועט בעקומען די ערשטע פרעמיע, וועט בעקומען דעם טיטול „די שפארזאמסטע הויז-דינערין".

דעם 31-טען אקטאבער, איז דער „אפשפארונגס-טאג" געפייערט געווארען אין אלע קולטורעלע לענדער.

צום קאנקורס האבען זיך געמאלדען עטליכע טויזענט הויזדינער פון ווארשא און פון זעקס גרעסערע שטעט, דערונטער אויך לאדז.

צווישען די קאנדידאטקעס געפונען זיך פיל שפארזאמע דינסטמעדלעך. אזוי, למשל, האט איין קאנדידאטקע, א 15 יעהריג מעדעל, וועלכע פערדינט 15 זל. א חודש, אפגעשפארט אין איין יאהר 170 זל. מיט דער האפנונג, אז אין משך פון עטליכע יאהר וועט זי קענען קויפען א שטיקעל ערד, כדי צו קענען בייהילפיג זיין איהר מוטער.

א צווייטע, וואס פערדינט 50 זל. א חודש האט אנגעזאמעלט 560 זל. א. א. וו.

נעכטען איז אין דער לאדזער אפטיילונג פון פ.ק.א. פארגעקומען די פייערליכע פרעמיעס-פערטיילונג. געשטעלט האבען זיך 72 קאנדידאטקעס, ס'איז בעשטימט געווארען אויסצוצאהלען פאלגענדע פרעמיעס:

ערשטע פרעמיע — 500 זל., צווייטע פרעמיע — 300 זל. און א דריטע 200 זל. 10 פרעמיעס צו 50 זל. און 24 לויב-בריף.

די ערשטע פרעמיע 500 זל. האט בעקומען דאס דינסטמעדעל פראנטשישקא גראבאווסקא, וואס דינט ביי דער פאמיליע שרייבער, פיעטריקאווער 15.

הנחה-בילעטען נאך עסטרייך און טשעכאסלאוואקיי

די היגע אפטיילונג פון „וואגאן-לי-קוק" נעהמט אן כסדר איינשרייבונגען אויף הנחה-פעספער נאך טשעכאסלאוואקיי און עסטרייך, וואס זענען גילטיג אין משך פון 1 חודש און גיבען דאס רעכט פריי זיך צו בעוועגען אויף דער גאנצער טעריטאריע פון טשעכאסלאוואקיי און עסטרייך. גלייכצייטיג ווערט בעקאנט געמאכט די רייזענדע, אז וויזעס נאך איטאליען זענען איבריג און די איטאליענישע באהן-דירעקציעס האבען אנערקענט די אויסלענדישע טוריסטען 70 פראצענט הנחה אהין און צוריק נאך רוים, אנערקענענדיג צוגאב-הנחות פון רוים ביז נעאפאל א. ז. וו. א פאס — צוזאמען מיט וויזעס נאך עסטרייך קאסט 150 זל.

גענויע אינפארמאציעס ערטיילט און איינשרייבונגען נעהמט אן די לאדזער אפטיילונג פון „וואגאן-לי-קוק", פיעטריקאווער 64, פון 9 פריה ביז 8 אווענד אהן איבעררייס.

היינט קאנצערט פון רוסישע מוזיק אין פילהארמאניע-זאל

דאס קומען נאך לאדז פון בערימטען רוסישען אנסאמבל-כאר אונטער דער לייטונג פון בערימטען דיריגענט אנאטאל אלעקסאנדראוו האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין אונזער שטאט.

די קינסטלער וועלען היינט מיטוואך 8.30 אווענד אויספיהרען א זעהר רייכען פראגראם וועלכע בעשטעהען פון די שענסטע רוסישע, קאזאקישע, דאנער, קובאנער און סיבירער לידער און וועלען זיין געקליידעט אין ספעציעלע העריליכע אריגינעלע קאסטיומען.

איבעראל ווי נאר דאס כאר טרעט ארויס געהען זייערע קאנצערטען אויך מיט א גרויסען ערפאלג.

וואריעטע-דאנסינג

„טאבארין"

20 נארוטאוויטשא 20

היינט און טעגליך!

3 פארשטעלונגען 3

1) פון 5 נאכמיטאג ביז 8 אווענד „FIVE" טיפן רעקארד-פראגראם

2) פון 8 ביז 11 אווענד „MUSIC-HALL" די גרעסטע וועלט-סענסאציע אינטערנאציאנ. טורנעע פון

דאמען-רינג-קאמפען

אויף דער גאנצער רעוויו-פראגר. און טעניץ

3) פון 11 ביינאכט ביז פריה

KABARET - DANCING

16 נומערן וועלט-אטראקציעס 16

טענץ אויף 2 פארסעטן. איינטריט פריי.

פון דער אפטיילונג „תרבות" אין לאדז

די אפטיילונג פון דער העברעאישער קולטור-געזעלשאפט „תרבות" און דער „מרכז עברי" א. נ. פון ד"ר י. נ. שמחוני געפינען זיך אין א נייעם לאקאל אויף דער פעטריקאווער גאס 18, אין דעם לאקאל זענען שוין איינגעארדענט געווארען א גרעסערע טייל פון די העברעאישע קורסען און עס ווערען כסדר אנגענומען איינשרייבונגען אין אלע גרופען. דער לעזעזאל פון דער העברעאישער פרעסע איז אפען יעדען אווענד פון 7.30 ביז 10.30 (אויסער פרייטאג) און דער איינטריט אין פריי פון אפצאהל. אין די זעלבע שעה'ן איז טעטיג דער סעקרעטאריאט וועלכער נעמט אן איינשרייבונגען פון מיטגלידער ווי אויך איינשרייבונגען אין די פערשיעדענע קרייזען (פאר יודישער געשיכטע, העברעאישע ליטעראטור, תנ"ך פעדאגאגיק א. א.) ספעציעלע בעמיהונגען ווערען געווידמעט דער ארגאניזירונג פון העברעאישע קורסען פאר אבסאלווענטען פון די היגע פאלקס-שולען.

זעלבסטמארדען

(2) אויף באטשנע 7 האט זיך גע'סמ'ט מיט קארבאל די 37-יעהריגע וויקטאריא זאבלאצקא, אנ'ארבייטער-פרוי. פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיניקאווא.

* * *

אין טויער, אויף טובאלסקא 7 האט זיך ווידער גע'סמ'ט מיט יאדינע דער 44-יעהריגער ארבייטסלאזער און היימלאזער, וואלענטי ראשיאק. מ'האט איהם אפגעפיהרט אין זאמאס-שפיטאל ביי דעם שטאטישען זאמעלפונקט.

* * *

(2) אויפ'ן קריסטליכען בית-עולם אויף דאלי האט זיך אויפ'ן קבר פון איהר מאן גע'סמ'ט אויף טויט מיט עסיג-עסענץ די 60-יעהריגע פוילינא זומער.

ר. איזראעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

79

דער אויטא האט זיך אפגעשטעלט, פאר דעם אריינגאנג אין האטעל „בריטאניא". באנעצקי האט געוואלט די פרוי ראזען איינפיהרען גלייך אינ'ם צימער, וועלכעס ער האט שוין געהאט פריהער פאר איהר בעשטעלט, ער איז צוגעגאנגען צום האטעל-קאנטאר, כדי צו נעהמען די שליסלען. אין האטעל קאנטאר האט זיך געפינען דער בעאמטער און א וואונדערבארשעהנע יונגע דאמע, וועלכע האט עפעס פערלאנגט פון דעם בעאמטען.

— גוט, מאדאם, איך וועל דאס פאר אייך אויף מארגען פארבערייטען, הגם מיר טוען דאס פרינציפיעל קיינמאל נישט ביי אונז אין האטעל.

— א דאנק אייך, האט די דאמע געזאגט און פערלאזט דאס צימער, באנעצקי איז געבליבען שטעהן ווי איינגעמויערט.

— ווער איז די דאזיגע דאמע? האט ער זיך געטראכט. איך בין דאך זיכער אז איך האב זי ערגיץ וואו געזעהן.

וויפיל ער האט זיך אנגעשטרענגט צו וויסען און צו דערמאנען ווער דאס איז, האט זיך איהם דאס נישט איינגעגעבען, ער האט זיך נישט געקענט דערמאהנען.

— וואס פערלאנגט דער הער", האט איהם דער האטעל-בעאמטער איבערגעשלאגען די געדאנקען.

— איך... איך האב געוואלט די שליסלען פון מיין צימער און פון צימער פון דער מאדאם גאלדבערג, וועלכע איז שוין איצט געקומען צו פאהרען. אט איז איהר דאקומענט.

— ביטע הער, אט זענען זיי.

— ענטשולדיגט, האט באנעצקי ווייטער גערעדט צום בעאמטען אויף א צוגעבראכענעם פראנצויזיש, אויב איך וועל האבען די דרייסטקייט אייך צו פרעגען ווער ס'איז די דאמע וועלכע האט נאר וואס פערלאזט דאס צימער?

דער בעאמטער האט געשמייכעלט:

— אט די דאזיגע דאמע קען יעדער, איהר האט זי געוויס געזעהן ערגעץ אויף א פאטאגראפיע אדער אין א צייטונג.

— ס'איז מעגליך, זעהר מעגליך, איך קען זיך בשום אופן נישט דערמאנען ווער דאס איז.

— דאס איז א וועלט-בערימטהייט אדא, די ארטיסטקע, וועלכע רופט ארויס בעוואונדערונג אין דער גאנצער וועלט.

— אמת. אמת, האב איך א קאפ. כ'האב זיך בשום אופן נישט געקענט דערמאנען האט באנעצקי געענטפערט און איז אוועק צו דער פרוי ראזען. זיי זענען מיט דער ווינדע ארויפגעפאהרען אויפ'ן דריטען שטאק, ווייל ער האט גענומען דאס צימער פאר דער פרוי ראזען. באנעצקי האט אבער שוין איצט איינגאנצען פערלוירען דעם הומאר.

— אדא איז דא, די דאזיגע אדא וועלכע איך האלט פאר א מיטשולדיגע אין אלעם, וואס האט פאסירט אין לאדז. און אין ווארשא. אדא, וועלכע ער האט נאך אין לאדז חושד געווען אז זי האט א האנד ביי דער אויספיהרונג פון מארד איבער וויס'ן און ווערפלען. אדא, זי איז דא? האט דער גורל געוואלט אז זיי זאלען זיך דא צופעליג צוזאמעטרעפען? אדער איז זי דא נישט צופעליג נאר אין ספעציעל אהערגעקומען, ווייל איך מיט דער פרוי ראזען געפינען זיך דא?

ער האט אויף די פראגעס נישט געפינען קיין ענטפער, דאס בעווייזט זיך פון אדאן פלוצלינג דא אין האטעל האט איהם צוגערויבט די רוה. ער האט דאס נישט דערציילט דער פרוי ראזען, ווייל ער האט זי נישט געוואלט בעאונרוהיגען, אויבען אויפ'ן דריטען שטאק האט זיך שוין געפינען רובין.

— נו, רובין, האסט שוין געפונען א צימער?

— יא, אויף דעמזעלבען שטאק וואס איהר, מיר בעדארפען זענען שוין אין צימער.

— זעהר גוט, אויף היינט וועלען מיר זיך גאר נישט דעם קאפ פערדרייען, מיר וועלען גארנישט אפילו קאנפערירען, מיר וועלען זיין צופרידען וואס די רייזע האט זיך אייך אזוי גלענצענד איינגעגעבען און איהר וועט זיך אויסרוהען פון יעג.

— גוט, איך וועל טאקע אויף היינט נישט רעדען וועגען פערגאנגענע זאכען.

— אייך זאך וואלט איך דיך יא געוואלט פרעגען, האט באנעצקי אזוי ווי זיך ענטשולדיגט, האסט דו עפעס געלעדיגט דעם ענין מיט די צייטונגען פון לאנד.

— יא, איך האב אנאנסירט אויף פאסטרעסטאנט אין בריסעל אלע צייטונגען וועלכע קענען קומען אין בעטראכט און וועלכע קענען אונז אינטערעסירען, האט רובין געענטפערט.

קאפיטעל 21

די פערוויקעלטע סיטואציע

— האלא, האלא, גאר וויכטיג בייעס, האט אדא פלוצלונג דערהערט ביי זיך אין אזאראט, ס'איז געווען נאך זעהר פריה. אדא איז קיינמאל נישט געוואוינט געווען אז אימיצער זאל איהר אין אזא פריה העך שעה שטערען די רוה. אדא איז שנעל ארויסגעשפרונגען פון בעט. אנגעטון אין א העל-בלויע זיידענע פיושאמע האט זי העכליך אויסגעזעהן.

— צום טייוועל וואס פאר א וויכטיג בייעס. וואס האט דא געקענט געשעהן, ס'איז מיר שוין במאס געווארען די גאנצע געשיכטע.

— וואס איז דאס פארא בייעס, האט אדא איר-בערגעפרעגט, און איהרע רייד זענען געווען בעגלייט מיט א לאנגען געניץ.

— באמת גאר וויכטיג בייעס.

— ארויס מיט לשון, ווייל איך הייב שוין אן נייגעריג צו ווערען.

זי האט אפילו נישט נאכגעפרעגט ווער עס רעדט, ווייל זי האט אויסגעצייכענט דערקענט מייסטערס קול.

— שיקעל דיר פאר אדא...

— וואס פארא דו, מיטאמאל, ווער האט דיר דאס ערלויבט מייסטער?

— הער אויף מיט דיינע נארישע שטיק, האט פלוצלונג מייסטער ווייז געענטפערט, אויב נישט ווארף איך דיר באלד אלץ אין האלז אריין און דערשטיק דיך דערמיט, איך האב אלץ גענוג פערשמייסט מיך?

אדא האט געזעהען אז זי האט זיך פערגאלאפירט און האט זיך שנעל צוריקגעצויגען.

— דעה נאר, ווי ער פערשטעהט נישט קיין שפאס, קיין וויץ, אלזא זאג שוין וואס ס'איז געשעהן.

— עפעס גאר שרעקליכעס, איך האב געטון אזוי ווי דו האסט געהייסען, לוידער בין איך נאך געווען אזא נאר, איך האב דער ראזען לויט דיין בעפעהל, איינגעגעבען א פעקעל עסען מיט אונזער מיטאג און פון דעם איז ארויסגעקומען אזא מיאוס שפיל, ווי קיין מענש קען זיך דאס גארנישט פארשטעלען...

מייסטער האט דורכ'ן אפאראט איבערגעגעבען אלץ, וואס איז געשעהן מיט דעם פעקעל עסען וואס ער האט איינגעשיקט אין דער טורמע צו דער פרוי ראזען.

אדאס איבטערע איז כסדר געוואקסען, זי האט זיך ווארקלין נישט געריכט דערויף, אז זי וועט בעקומען אזעלכע וויכטיגע ידיעות.

— אבער וואס איז דער סוף? האט אדא כסדר געפרעגט, איבערייסענדיג מייסטער'ן די רייד.

(פארטזעצונג קומט)

זאב זשאבאטינסקיס רעדע וועגען „ברית החייל"

(פון אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט)

אויף דער צווייטער זיצונג פון „ברית=החייל", אין „פאריזער" זאל, מוראנאווסקא 34, האט זאב זשאבאטינסקי געהאלטען א גרעסערע רעדע וועגען „ברית החייל".

זשאבאטינסקי שטעלט זיך אפ דערויף, נישט צו פערבינדען די בעוועגונג פון „ברית החייל" מיט קיין פערזאן (דאס מיינט ער זיך זעלבסט). עס קאן — זאגט ער — זיין, אז דער דאזיגער סענטימענט זאל אייך שטערען אין אייער ארבייט און דעריבער איז גלייכער זיך נישט צו בינדען.

דאן געהט איבער דער רעדנער צו דער טעמע, ווי אזוי ער שטעלט זיך פאר דעם מהות פון דער „ברית החייל" בעוועגונג און די אידעאלאגיע פון איהרע אנהענגער. קיין מלוכה האבען מיר נישט, מוזען מיר זי שאפען און דווקא פון ביידע זייטען ירדן. לעגיאנערען-בעוועגונג? — געוויס מוזען מיר זי שטיצען. ווער דען וועט קעמפען פאר אונזער לאנד, ווען נישט מיר אליין? סאציאלע גערעכטיגקייט? — נאטירליך איז דאס איינע פון אונזערע וויכטיגסטע אויפגאבען, צי דארף מען דאס אונז נאך בעווייזען? — זעהען מיר דאך פון קינדהייט אן אויסגעוואקסען אין נויט און אין הונגער, דער סאציאלער פראטעסט שטעקט אין אונזער בלוט. און זייט זיכער, ווי אזוי מען שאפט א געזעלשאפט וועט ווייזען דער וועלט נישט רוסלאנד, נאר מיר אין ארץ-ישראל. איצט, אבער, איז אונזער אויפגאבע נישט צו פערבעסערען די סאציאלע לאגע אין לאנד, נאר קודם=כל צו שאפען דאס לאנד.

פריהער לאמיר שאפען א גוף און דאן וועלען מיר איהם אנטון אין'ם פאסענדען מלבוש. מיר דארפען זיך נישט אין קיין פסוק קלאהר צו מאכען אונזער אידעאלאגיע וועגען געזעלשאפטליכער גערעכטיגקייט. מיר קינדער פון די נביאים ווייסען וואס הייסט צדק און יושר, וואס הייסט ברידערליך צו לעבען. אבער אין איצטיגען מאמענט מוז דער נאציאנאלער אינטערעס שטעהן פאר'ן קלאסען=אינטערעס.

ווייטער: העברעאיש מוז זיין דער באזיס פון דער ערציהונג אין א"י. איין שפראך מוז זיין — די נאציאנאלע. דאן די — מסורה. פריוואט האבען מיר נישט קיין רעכט זיך צו אינצורייסען אין א פרעמדער נשמה, אבער אלץ קארפערשאפט מוזען מיר די מסורה, אונזער תורה, אמונה רעספעקטירען.

חוץ דעם דארף דער „ברית החייל" אריינברענגען דעם עלעמענט פון שענקייט אין אונזער לעבען. מיר דארפען שטרעבען נישט בלויז דערצו ווערען א פאלק מיט מאכט, נאר צוריקצושטעלען דעם יודישען כבוד, אונזער אריסטאקראטישע טראדיציע, ווייל מיר זענען איינע פון די עלטסטע קולטור-ראסען. ארדנונג ווערט גאנץ אפט געשאפען דורך מוסקולען. אבער מיט כח בענוצט מען זיך בלויז אין א קאמף און אויך דאן מוז מען זיין א דזשענטעלמען.

חברים, שלעפט נישט דעם נאמען „ברית החייל" אין פאליטיק. שאפט נישט קיין נייע פארטיי צו די 77 אלטע פארטייען. אייער אידעאלאגיע דארף זיין דיזעלבע, וואס ביי ברית הצה"ר. אין אייערע מיליטערישע, עקאנאמישע און קולטורעלע ענינים זעגט איהר פולשטענדיג אויטאנאם. ווען די פוילישע רעפובליק וועט אייך רופען, דארפט איהר געהן, ווייל איהר זענט זעלנער און בלויז זעלנער זאלט איהר בלייבען, ווען עס האנדעלט זיך וועגען פאליטיק, ווייל דער דאזיגער ענין איז נישט אייערער.

בעריהמטע געלעהרטע פערלאזען דייטשלאנד

בערלין. (יס"א) דער בעדייטענדער דייטשער פיזיקער פראפ. שרעדינגער, אן אריער פון געבורט, האט פערלאזען דייטשלאנד. די פערפאלגונגען געגען זיינע יודישע קאלעגען האבען איהם אזוי דעפרימירט, אז ער האט מעהר נישט געקענט פערבלייבען אין דייטשלאנד. פראפ. שרעדינגער איז אנגעבאטען געווארען א קאטעדרע אין קעמברידזש.

דער בעדייטענדער סיזיאלאג פון דער ברעסלויער אוניווערזיטעט פראפ. ווינטערשטיין, א נישט-אריער, איז געצוואונגען געווארען צו פערלאזען זיין קאטעדרע.

פון דער פראנקפורטער אוניווערזיטעט איז בעזייטיגט געווארען דער בעריהמטער יודישער ביאכעמיקער פראפ. ליפשיץ, וועלכער האט זיך בעריהמט געמאכט מיט זיינע פארשונגען אויפ'ן געביט פון שטאף-ווערקסעל פון געהירן און די נערווען.

פראפ. ווינטערשטיין און פראפ. ליפשיץ זענען איינגעלאדען געווארען דורך דער קאנסטאנטינאפאלער אוניווערזיטעט.

קלאנג-קינא

CAPITOL

היינט און טעגליך פרעזענטירען מיר דאס מייסטערווערק פון פיקאנטעריע און עראטיזם א. נ.

„א פרוי פון דער צווייטער האנד"

אין די הויפטראלען: די געפעהרליכע פאר פרויען און מענער, די פערפיהרערישע

Jean Harlow

ווי אויך דער העלד פון „גרויען הויז"

Chester Morris

אנהויב אין געוועהנל. טעג 4,30 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

היטלעריסטישע אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע איז דרום-אפריקע

לאנדאן, (יט"א). „טיימס" טיילט מיט אין א קארעספאנדענץ פון קאפשטאט וועגען אן אנטיסעמיטישער קאמפאניע וואס ווערט אין דרום-אפריקע געפיהרט אין אברייטען מאסשטאב דורך די דייטשע נאציאנאל-סאציאליסטען.

די היגע יודען שרייבט דער „טיימס"-קארעספאנדענט, ווערען וואס ווייטער אלץ מעהר בעאונרוהיגט דורך דער אנאנימער אנטי-יודישער פראפאגאנדע וואס ווערט דא אין וואקסענדען פערנעהם געפיהרט די לעצטע עטליכע וואכען, עס ווערט בעהויפטעט, אז די פראפאגאנדע קומט פון נאצי-קרייזען, אפט שטעלען יודען פעסט אין פריהמארגען אז זייבאכט זענען זייערע הייזער בעקלעפט געווארען מיט יודען-העצערישע פלאקאטען, פיל ביכער אין די עפענטליכע ביבליאטעקען ווערען בעקלעפט מיט צעטעלעך, די גרויס פון פאסט-קארטען, וואס טראגען אנטי-יודישע לאזונגען, יודישע סוחרים בעקומען צוגעשיקט גראב-אנפאלערישע בריף מיט האקענקרייצען.

אן ארגאניזאציע מיט'ן נאמען „גרויע העמדלעך" פערשפרייט נאצי-לאזונגען און הויבט אן ציהען אויף זיך די עפענטליכע אויפמערקזאמקייט.

די היגע יודען, גיט צו דער קארעספאנדענט באיקאטירען דייטשע סחורות דיט אין דייטשלאנד האט זיך אנגעהויבען די אנטי-יודישע רדיפות.

לסוף טיילט מיט דער קארעספאנדענט פון „טיימס" וועגען דער עפענטליכער טעטיגקייט פון די נאציס אין דרום-מערב אפריקע.

בייטראג פון דער איטאליענישער רעגירונג

פאר דער גרינדונג פון א קאטעדרע פאר ראמאנישע שפראכען אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט

ירושלים, (יס"א). דער קאנצלער פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט דר. י. ל. מאגנעס, טיילט מיט דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור אז די איטאליענישע רעגירונג האט געשטעלט אין רשות פון דער אוניווערזיטעט א בייטראג פאר דער גרינדונג פון א קאטעדרע פאר ראמאנישע שפראכען און ליטעראטור מיט בעזונדערע בעריקזיכטיגונג פון דער איטאליענישער. צום בעשלוס פון דער איטאליענישער רעגירונג זיך מאטעריעל צו בעטייליגען אין דער גרינדונג פון א נייער קאטעדרע, האט בייגעטראגען די אינטערווענץ פון איטאליענישען גענעראל-קאנסול אין ירושלים קאמאנדאר מאריא דע אנדזשעליס.

די פארלעזונגען איבער ראמאנישע שפראכען און ליטעראטור וועלען געהאלטען ווערען דורכ'ן ביז איצטיגען דאצענט פאר שפראכען און ליטעראטור פון מיטעלאלטער דר. ה. פפלאום, א פארבערייטונגס קורס פאר דער איטאליענישער שפראך וועט געפיהרט ווערען דורך דר. א. יואדי.

אורטאפעדישער אנשטאלט

גראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען נאך מאס. שמערצען אלס נאך גיפסאבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

פראנצויזישער גראף איז זיך מגייר

און וויל שאפען א ישיבה

ער דרשנט אין א שוהל.—א רב לערנט מיט איהם תורה.—דאס יודישע פאלק האט א גרויסע מיסיע.—א הימן דער יודישער תפילה.

(בריף פון פאריז)

פון י. חאמסקי.

א קלאנג האט זיך דורכגעטראגען:

—א גראף איז געקומען אין א שוהל...

שמיץ האט דערצעהלט:

— א פראנצויזישער גראף האט זיך מגייר געווען. שבת איז ער געקומען אין שוהל דרש'ענען.

א בייטער גר-צדק?

ער האט געהאלטען א רעדע. ער האט געזאגט:

— יודען! — איך בין איצט אייגער פון אייערע! — ישראל וועט לעבען און אלעס איבערלעבען. אבער געדענקט, אסימילירט זיך נישט. בלייבט אזוי ווי איהר זענט, איהר האט א גרויסע מיסיע לגבי גאט און לגבי דער מענשהייט. געהט נישט אוועק פון דער תורה.

איך האב גענומען נאכפרעגען זיך און צום סוף האט מען מיר געזאגט אין גרעסטען סוד:

— קומט דינסטאג אווענד וועט איהר טרעפען א רב לערנען מיט'ן גראף יודישקייט.

* * *

און א רעגענדיגען אווענד האב איך שטיל דורכגעשאט'ט זיך דורך א גאס, פינסטערע הויפעל פון ארימען פלעצעל. איך האב געעפענט די טיר פון'ם שוהלכעל, האלב בעלויכטען איז זי געווען. אין דיט איז געווען בעלויכטע און עטליכע יודען זענען געזעסען געדיכט ארום אן אנגעדעקטען הילצערנעם טיש, אן אלטער חשוב'ער רב, ארום איהם עטליכע עלטערע און יונגערע יודען. ספרים זענען געלעגען אפענע און א ווארימער ניגון פון לערנען האט זיך געטראגען איבער די אלטע און יונגע קעפ. ביים טיש, זעטען ווי פרעמדע געזעסען צוויי פרויען. אן עלטערע יודישע און א יונגערע מיט פרעמדע שטריכען. און אין מיטען פון די אלע יודען האט געשאקעלט זיך איבער אן אפענעם חומש א מאן אין די פערציגער. ער האט געהערט דעם ניגון און די רייד פון רב און מען האט געזעהן, אז ער פערשטעהט נישט, וואס מען רעדט צו איהם. שפעטער האט עמיץ איהם איבערגעזעצט און דער רב האט ווייטער געשאקעלט זיך און מיט אן אלטען ניגון פון לערנען אנגעהויבען:

— טא זאגט דעם גראף, אז אברהם אבינו...

דער גראף האט זיך איינגעהערט.

אויף דער האנד האט ער געהאט א גאלדענעם בראסלעט מיט א גרויסען מגן-דוד, אויפן פינגער א רינג מיט א פאמיליען-הערב.

ער האט כסדר איבערגעחזר'ט א פראגע:

— פארוואס האט מען געענדערט דעם נאמען פון אברם אויף אברהם?

גיט מען איהם פערשידענע טייטשען. אבער דער גראף וויל וויסען, וואס בעדייטעט דער צוגעגעבענער „ה".

פערטייטשט מען איהם מיט א גמטריא:

— דער מענש בעשטעהט פון רמ"ח אברים, דאס הייסט, 248 אברים. אברהם האט נישט געהאט קיין קינדער. די גמטריא פון אברם איז נאר 243. שטעהט דאך געשריבען: — הא לך זרע און עס געווארען 248. אלזא. שוין די רמ"ח אברים ווי האט מען איהם צוגעגעבען א „ה", ווייל עס איז

מען דאך, האט ער שוין געהאט קינדער... וויל איך זיך שוין אפרופען:

— אהה, דאס איז דאך גאר א נייע מעדיצין! נאר דער גראף איז בעגייסטערט:

— וואס פאר א סימבאליזם!

און ער גיט גלייך נאך צו:

— „ה" איז א סימן פון פלוראליטעט א סך, א סימבאל פון דער מעהרהייט, פון אידעען, וואס דארפען זיך פערשפרייטען איבער דער גאנצער מענשהייט.

זענען אלע מסכים און מען לערנט ווייטער.

* * *

אבער, וואס טוט דא דער גראף? און די פרעמדע יונגע פרוי ביים טיש פון דער שוהל? דער גראף זיצט און בעמיהט זיך עפעס צו פערשטעהן פון די אלע יודען, וואס רייסען זיך איצט שוין צוזעמען זיך אליין ווערען א פשט און פון צייט צו צייט דערפרעהט ער זיך:

— איך האב פערשטאנען!

— וואס האט אייך געבראכט צום איבערגעהן צום יודענטום?

ענטפערט ער:

— וואס!? — און ער גיט זיך א קלאפ אין הארצען — שוין 25 יאהר דויערט עס דא!

— האט איהר יודען אין אייער פאמיליע?

לאכט ער הויך.

— קיינער נישט. מיין משפחה איז פון עלטסטען אדעל. איך הייס גראף איזראעל מאנטי! יא, איזראעל איז איצט מיין נאמען. גראף מאנטי איז אן אפשטאמער פון א פאמיליע, וועלכע האט געהאט א פויפסט שוין אויפ'ן הייליגען טראן, אנטואן דעל מאנטי, וועלכער איז געווען פויפסט אין 1550 אונטער'ן נאמען פויפסט זשיל דער דריטער. אין אלע אריסטאקראטישע ארדענס האבען מיינע אבות זיך בעטייליגט.

— און איהר, גראף מאנטי?

— איך האב פון מיין קינדהייט אן געזוכט דעם אמת, איך האב פערגליכט אלע גלויבענס און ווייסט איהר צו וואס איך בין געקומען פאר אן איבערצייגונג?

— צו וואס?

— אט! — ווייזט ער אויפ'ן ארון קודש — דא! די תורה! — אייער תורה!! — איך קען שוין איצט זאגען אונזער תורה — דא איז דער ערשטער אמת און אויב מיר ווילען, אז די מענשהייט זאל אויסגעלייזט ווערען, דארפען אלע צוריקקעהרען זיך צו די הייליגע פרינציפען פון דער תורה.

און דער גראף גיט גלייך צו:

— קומט צו מיר, וועל איך אייך אלעס איבערגעבען.

* * *

בין איך געקומען צו איהם. א רייכע פראכטפולע וואוינונג פול מיט אויסטערלישע בילדער און מיט העבראאישע אויפשריפטען. איבער דער הויפט טיר א ריזיגער שמע ישראל.—די זעלבע פרוי האט מיך אויפגענומען. דער גראף האט מיך פארגעשטעלט:

אוועל דע קורטעל, פון אן אלטער אריסטאקראטישער פראנצויזישער פאמיליע איצט הייסט זי יהודית.

— איך מגייר געווען זיך?

— י...

די פרוי איז פול בעגייסטערט, פאר דעם גראף און די רעדט מיט א טיפען טאן פון גלויבען. און ער פרעדיגט:

— ישראל וועט לעבען, אסימילאציע איז אונמעגליך. ישראל האט א גורל, וועלכען ער האט אליין זיך אויסגעקליבען, א טראגישען און הייליגען גורל צו טראגען דעם אייביגען אמת דער מענשהייט. איהר טארט דערפון נישט אוועק, איהר קענט דערפון נישט אוועק, אזוי לאנג ווי עס וועט נאך זיין אין יודען אויף דער וועלט. אזוי וועט דער אמת מיט איהם מיטגעהן... פערלאזט נישט די תורה — דארט איז דער אמת. אז אויב איהר געהט אוועק פון דער תורה פערראט איהר אייער מיסיע לגבי דער מענשהייט און לגבי גאט...

— קומט, איך וועל אייך ווייזען מיין שוהל.

די גראפין ברענגט מיר מיין הוט:

— טוט עס אן!

מיר געהען צו צו א טיר מיט אן אויפשריפט:

— „בית התפילה", ער עפענט די טיר. 7 ליכט ברענען ביים עמוד. גרויסע קפלה-בילדער זענען אויסגעהאנגען אויף די ווענד. וויי-ליך ברענט אין א קליין לעמפעלע, א גרויסע קאפיע פון מיכעל אנדזשעלאס „משה" שטעהט ביים זייט, אן ארון קודש שטעהט ביי איין וואנד און ביי א צווייטער איז אויסגעשפרייט א גרויסער פליגעל מיט האלב אויסגעשריקטע גאלדענע לייבען.

— דאס ביי איך א פרוכת פאר א שוהל.

און גלייך זעצט ער זיך צו צום פיאנא און נעהמט שפילען רעליגיעזע נגונים. דער הויבעניע און שטארקע אקארדען פילען אן דעם רייכען זאל. און דער גראף זאגט צו: „למנצח לדוד מזמור!" די מוזיק ווערט שטארקער און די פרוי שטעהט א פרומע, פול בעגייסטערונג און קוקט אויפ'ן שפילער.

די מוזיק שפילט און איך פרעג זיך אהן אויפהער: — איז עס א קינסטלער, וואס איז אוועק אויף די וועגען פון רעליגיאזיטעט? — איז עס א מיסטיקער, וואס קלאפט אויס דיינע אונרוהיגע זוכונגען אויף א מאדערנער שרייב-מאשין? — איז עס בלויז אן אריסטאקראטישער ראפינירטער אריגינאל? אדער איז עס אפשר דער העלישער גלאנץ פון אונזערע אייביגע אמת'ן. וועלכע מיר לאזען איבער אויף די שווערע וועגען פון אונזערע וואגלענישען און וועלכע פרעמדע הויבען אויף? — די מוזיק שטייגט כסדר און די פרוי קוקט מיט אזוי פיל פרומער בעגייסטערונג אינ'ם גראף וואס שפילט א הימן דער יודישער תפילה...

וואָס אַזוינס איז די אייפערזוכט?

די צרות וואָס היינריך היינע האָט געהאַט פון זיין אייפערזיכטיגער פרוי. — אַ שרעקליכע געשיכטע פון אייפערזוכט מיט אַ מענשען אויפ׳ן טויטען־בעט. —וועלכע מענשען זענען מעהר אייפערזיכטיג און וועלכע ווייניגער. — ווען אייפערזוכט ווערט אַ משוגעת.

פון י. ל. שיפּרין.

— 2. —

פון היינריך היינען דערציילט מען, אַז זיין פרוי איז געווען געוואַלדיג אייפערזיכטיג אויף איהם, כאָטש ער איז געלעגען פּאַראַליזירט אין בעט זי פלעגט נישט צולאָזען צו איהם קיינע פון זיינע פריינד־פערעהרערינס. אין הויז ביי זיי איז געווען אַ שטייג אַ פּאַפּוגיי, האָט היינע דער פּאַפּוגיי זעהר ליב געהאַט, איז דאָס ווייב זיינע געוואָרען אַזוי אייפערזיכטיג אויפ׳ן פּאַפּוגיי, אַז זי האָט גענו מען און איהם דערהרגעט.

אַ שרעקליכע געשיכטע פון אייפערזוכט ווערט דערציילט פון פראַנקרייך. דאָרטען האָט געלעבט אַנ׳אַלטער פראַנצויז מיט אַ יונגער פרוי, ער איז, פערשטייט זיך, געווען זעהר אייפערזיכטיג אויף איהר, איבערהויפּט ווען ער איז געווען אַ טאָטע־שטאַרבענדער וועט זי חתונה האָבען מיט אַ צווייטען, איז די גאַנצע צייט פון זיין קראַנקהייט, האָט ער זי געפּלאָגט מיט שבועה׳ס וואָס זי זאָל נעהמען אויף זיך, אַז זי וועט אַ צווייטען מאָל נישט חתונה האָבען, אָבער וויפיל זי האָט נישט געשוואוירען איז עס אַלץ פאַר איהם געווען נישט גענוג.

דער סוף איז געווען, אַז ער האָט געגוסט און מען האָט גערופען דעם גלח ער זאָל איהם טון די לעצטע קריסטליכע רעכט, האָט ער אָפּגעזאָגט ווידוי און צוגערופען די ווייב צו זיך, ער וויל איהר אַ קוש געבען איידער ער שטאַרבט. ווי זי האָט איהם אַרומגענומען און צוגעלייגט איהרע ליפּען צו זיינע, האָט זיך דערהערט אַ ווילדער געשריי פון דער פרוי.

מען איז צוגעלאָפען זעהען וואָס דאָ האָט פּאַסירט און מען האָט דערזעהען אַט דאָס גרויליכע בילד: דער מאַן איז געלעגען טויט מיט פערגלאָצ־טע אויגען, אָבער זיינע ציין זענען געווען דורכ־געביסען דורך איהר ליפּ. דער אַלטער פראַנצויז האָט אין זיין מאָמענט פון טויט דורכגעפיהרט זיין טייוולישען פּלאַן פון צערייסען איהר ליפּ מיט זיינע ציין, וואָס אַדער זי וועט פון דעם שטאַרבען, אָדער זי וועט בלייבען צושניטען אויפ׳ן גאַנצען לעבען. מען האָט געמוזט מאַכען אַ היפּשע אָפּעראַציע איידער מען האָט בעפרייט דער פרויס ליפּ פון איהר טויטען מאַנס ציין.

אייפערזיכטיגקייט איז אַ נאַטור־זאַך, פאַראַן מענער און פרויען וואָס זענען מעהר אייפערזיכטיג און אַנדערע וואָס זענען ווייניגער. אין אַלגעמיין אָבער גענומען, טרעפט מען די אייפערזוכט אַם שטאַרקסטען ביי אַלטע מענער וואָס הייראַטען מיט יונגע פרויען, צי ביי מיאוסע פרויען וואָס הייראַטען מיט שעהנע מענער. דאָס הייסט, אַז דאָרטען וואו דער מאַן פיהלט זיך נישט זיכער, אַז ער קאָן צופריעדענשטעלען זיין פרוי, אָדער וואו די פרוי פיהלט, אַז זי קאָן נישט אויסהאַלטען די קאָנקורענץ פון אַנ־דערע פרויען — אַז דאָרטען האָבען מיר די אייפער־זוכט אַמשטאַרקסטען, דער מאַן, וואָס פיהלט זיך זיכער מיט זיין מאַנשאַפט און די פרוי, וואָס פיהלט אַז זי איז פונקט אַזוי אַנציהענד ווי אַנדערע פרוי־ען, דיי וועלען נישט זיין זעהר אייפערזיכטיג.

דעריבער מערקט מען אַ פערגרעסערטע אייפערזיכטיגקייט, ביי די מענער, וואָס זייערע ליידענשאַפטען הויבען זיך אָן אָפּצוקיהלען, צי די וואָס ליידען פון אָרגאַנישע קראַנקהייטען, וואָס שוואַכען אָפּ די מעגליכע קראַפט, אַט גראָד דעמאָלט. ווען דער מאַן דאַרף וואָס ווייניגער פון דער פרוי, וויל ער איהר געוועלטיגען וואָס מעהר, איהם דוכט זיך אַז ווי באַלד ער דאַרף נישט אַזוי שטאַרק נאָך איהר דאַרף זי זיין נישט צופרידענגעשטעלט. און דעריבער וועט זי זוכען אַנ׳אַנדערער מאַן אויף זיין פּלאַץ, פון דעם נעהמט זיך, וואָס דער מאַן יעדע־ט אַזוי פערדעכטיג און זעהט אין יעדען ריהר און קעהר פון זיין פרוי ווייזע־ע איבער־צייגונגען אַז זי איז איהם נישט געטריי.

אַמאָל דערגעהט די דאָזיגע אייפערזיכטיגקייט ביז משוגעת — ער דערלויבט נישט זיין פרוי צו געהן אַליין אין גאַס, ווייל זי קאָן זיך נאָך מיט וועמען טרעפען און איהם פערראַטען, ער וועט זי ניט איבערלאָזען אַליין אין הויז, טאָמער וועט זי איהם פערראַטען, ער וועט אַוועקוואַרפען די אַרבייט אין מיטען טאָג און „סורפּריזען“ די ווייב, טאָמער וועט ער זי מיט וועמען כאַפּען, און אַז ער קומט, קאָן פּאַסירען אַז פונקט ווען ער איז געגאַנגען אויף די טרעפּ איז עמיצער אַראָפּגעגאַנגען די טרעפּ — אַהאַ, אַט דאָס איז דער מאַן מיט וועמען זיין פרוי האָט איהם פערראַטען, ווען ער קומט מיט אַביסעל פריי־הער, כאַפּט ער די ביידען, ער וויל דעריבער מעהר נישט געהן צו דער אַרבייט, ער קאָן נישט איינזיצען דאָרטען, ער געהט אַראָפּ פון זינען, און דאָס איז, נעבעך, דער טרויעריגער אמת: דער מאַן געהט טאַקע אַראָפּ פון זינען.

מיט פרויען קומט אַמאָל אויך פאָר אַ מאָדנער קוריאָז מיט דער אייפערזיכטיגקייט: ווען דער מאַן ווערט אָפּגעקעלטערט צי פון די יאָהרען, צי פון זאָרג, צי פון קראַנקהייט, און ער קומט זיך נישט צונויף מיט זיין פרוי אַזוי אָפט, צי אַזוי היים ווי פריהער, בעגרייפט נישט די פרוי, אַז דאָס איז אַ נאַטירליכע זאַך, צי אַ זאַך פון דער נאַטור. זי איז זיכער, אַז ער האָט אַנ׳אַנדערע פרוי. אויף וועמען ער גיסט אַרויס זיין גאַנצע ליבע, און פאַר איהר בלייבט איהם שוין נישט. די פרוי ווערט דער־ריבער אייפערזיכטיג, און איהר אייפערזוכט ווערט געהעצט פון איהר אינערליכער אומצופרידענהייט, פון איהר געשלעכטליכען הונגער, האַלט זי אין איין פערפאָלגען איהר מאַן, מאָהנען פון איהם, טענהן מיט איהם, מאַכען איהם סקאַנדאַלען, אַז ער זאָל אויפגעבען זיין געליבטע און זיינע לינקע ליבעס דער מאַן שווער־ט זיך, אַז ער האָט נישט קיין געליב־טע, אָבער די פרוי גלויבט נישט, פערקעהרט, וואָס מעהר ער לייקענט, אַלץ מעהר איז זי איבערצייגט אַז איהר מאַן איז אַ שרעקליכער פרויען־יעגער, און פרויען־פערפיהרער.

די איראָניע פון שיקזאַל פון דעם מאַן איז, וואָס ער אַליין דאַרף שוין באַלד קיין פרוי איבער־גאַנצען נישט, וואָס ער האָט נישט גענוג ליבע אַפילו פאַר זיין אייגענער פרוי, ווערט ער בעשול־דיגט אין האָבען צו טון מיט אַ סך פרויען, און קיין רייד העלפען אין אייפערזוכט נישט. וואָרים מען זאָגט, אַז אייפערזוכט איז בליגד — אייפערזוכט איז נישט נאָר בליגד נאָר אויך טויב און זי גרענ־ניצט זיך שטאַרק מיט משוגעת.

ניו־יאָרקער פערבאַנד פאַר אויס־לענדישער פּאָליטיק

גיט אַרויס אַ באַריכט וועגען דער לאַגע פון יודען אין דייטשלאַנד

ניו־יאָרק, (י.ט.אַ.) דער „פערבאַנד פאַר אויסלענדישער פּאָליטיק“, וואָס זיין פּאָרזיצער דזשעמס מאַקדאָנאַלד איז איצט בעדרופען געוואָ־רען דורכ׳ן פעלקערבונד־ראַט אויף דעם אַמט פון הויך־קאָמיסאַר פאַר די ענינים פון די דייטשע פּליטים, האָט די טעג פערעפענטליכט אַ פּובליקאַ־ציע א. ט. „די יודען אין דריטען רייך“, וואָס ענטהאַלט אַ סומאַרישען באַריכט פון די אַנטי־יודישע אַרויסטרעטונגען אין דייטשלאַנד זייט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען זענען געקומען צו דער מאַכט.

אין באַריכט ווערט געמאַכט דער אויספיהר, אַז דער מצב פון אַלע נישט־אַריער אין דייטשלאַנד איז אַ מסוכנ׳דיגער און זייער ווירטשאַפטליכע צו־קונפט דאַרף אָפּגעשאַצט ווערען אויסערסט פּעסי־מיסטיש. עס ווערט אונטערשטראָכען, אַז דער יונגער דור נישט־אַריער וועט נישט בלויז נישט זיין ביכולת צו פערדינען זיין ברויט, נאָר אַפילו זיינע ערציהונגס־מעגליכקייטען ווערען כסדר אַלץ שטרענגער בעגרענעצט.

דער באַריכט ברענגט אויספיהרליכע סטאַ־טיסטישע טאַבעלען און בעווייזט, אַז אין אַלע ווירטשאַפטליכע געביטען זענען יודען געווען אין פרייסען פערטרעטען אין 1 פּראָצ. און אויף עפענטליכע אַמטען בסך הכל אין ווענינער ווי איין דריטעל פּראָצ. און אַט וועגען דעם דאָזיגען פערשווינדענד־קליינעם פּראָצענט־זאַץ האָבען עס די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען געמאַכט אַזאַ לאַרם אויף דער גאַנצער וועלט און געררעדט וועגען דער „יודישער אינוואַזיע“ אין דייטשען לעבען ווי וועגען אַ סכנה, וואָס האָט בעדראָהט דאָס גאַנצע עפענטליכע לעבען פון דייטשען רייך.

דער באַריכט בעצייכענט אַלס אונפערשעמט די טענה פון די נאַציס, אַז קיין רעוואָלוציע איז נאָך נישט דורכגעפיהרט געוואָרען מיט ווייניגער בלוט־פערגיסונג ווי די דייטשע“, און צעהלט אויף אַ מאַסע פאַקטען, וואָס בעווייזען, אַז די נאַצישע בעהויפּטונגען זענען זינלאָז און פאַלש און אַז דער געוואַלט־רעזשים געגען פּאָליטישע געגנער און יודען האָט גורם געווען און איז נאָך איצט גורם אונאָפּשאַצבאַרע קרבנות.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל־גאַס 4, טעל. 216-90
נעהמט אָן אין הויט־ און ווענערישע
קראַנקהייטען. מענער־שוועכע
אויפנאַהמס־שעה׳ן פון 8—1 מיטאָג און 5—9 אָוונט.

ווי דער טשערנאָבילער רבי האָט געראַטעוועט טיראַספּאָל

(אַ מעשה פון פערצייטען)

פון י. טווערסקי

— 2 —

דערווייל איז אין טיראַספּאָל און אין בענדער געווען אַ חשכות. די גוב׳ערניע האָט נישט געשוויר־גען. עס איז געשטיגען איהרע מלאכי חבלה. וואָס האָבען זיך געשעפּטשעט צו די רבנים און צו אַ יודישע בער, זיי האָבען אונטער־געקוקט פאַלשע עדות און משחד געווען קליינע שקצים, פאַלשע עדות און ווײַלען אַז זיי האָבען געזעהן ווי יודען האָבען דער משפּט האָט געריכט זיך אַ גיכער און אַ ביטערער, פשיטא, אַז אחינו בני ישראל זענען אויך נישט געזעסען בחבוק ידים, בעזונדערס פיל געלט האָט געשפּרייט די נגידיתטע, זי האָט געבראַכט די גרעסטע מליצים און געטיילט אַ סך צדקה.

אָבער די איבערקעהרעניש האָט געוואַקסען פון טאָג צו טאָג און עס איז נישט געווען צו דער־קענען די שטענדיג רוהיגע מאָלדאַוואַנער, זיי האָ־בען גענומען שיכורן און אָנפאַלען אונטערוועגנס אויף יודישע ירידמענשען. צווישען סאָראָקע און רעזינע האָבען זיי בלית דין ולית דיין געצינדען די גרעסטע טאַבאַק־פּלאַנטאַציעס, זיי האָבען מפסיק געווען צו צאָהלען דעם יודישען קליינשניק אין דאָרף, אונטער בענדער און טיראַספּאָל זענען יו־דישע בחלאות אַוועק מיט׳ן פייער און פון אַ סך טשערעדעס איז קיין זכר נישט געבליבען. ס׳האָט געשמעקט מיט סדום, רחמנא לצלן.

און וואָס־זשע טוט דער בורא עולם? — אדרבא הערט אויף טשיקאַווע.

דער טאָג איז אויסגעפאַלען אַ זונטאָגדיגער, אין אַ מהיהדיגען סוף אדר, דער אייז אויף די טייכען האָט געפּלאַצט, דער שניי האָט גערינען און אַנגעזשליאַקעט די פעלדער, און וואָלד מיט גאָרטען האָבען זיך מעשה בעתות געגרינט אַנטקעגען דער פרישער זון, ביי שוליק׳ען אין דער קרעטשמע, וואָס איז גע־שטאַנען קרוב צו דער ב״ק, האָט זיך אָנגעשטופּט אַ פולע שטוב מיט עשו׳ס, מ׳האָט געטרונקען בראָנ־פען פון די פעסער, געפרעסען פון אַלדאָס גוטס, און יעדער איינער האָט זיך געבאָזשעט אַז ער האָט צוגעקוקט דורך אַ שפּאַרונע, ווי די יודען האָבען פון דעם אומגליקליכען פעטרושקאַ געצאַפּט זיין בלוט, דאָס זענען זיך צונויפגעקומען די עדי שקר, און פעטרושקאַס טאַטע־מאַמע ימח שמם, כדי איינ־צוחזרן די שקרים ע״ב דעם יום־הדין, וואָס אַמאָל איז די חברה געוואָרען בגלופינדיגער, די פּנימער צוהיצטער, די קולאַקעס דראָהענדיגער, זיי האָבען געברומט פון רציחה ווי די חיות אין וואַלד, און גענו־מען אַ תל צו מאַכען פון אַלע כלים אין הויז, געהייסען האָט דאָס אַז אָנהויבען זאָל מען טאַקע פון שולקען טאַקע, און נאָכדעם...

אָבער פּלוצלונג האָט זיך דערטראָגען אַ מאָד־נער קול פון דרויסען, אַ כמורנער געזאַנג האָט זיך דאָרט געצאַפּעלט צווישען די סטרונעס, ווי אַ פּריה מאָרגען ווינטעל צווישען פעלד־גראָזען, און אויס־געגאָסען אַ ים מיט עגמת־נפש אַרום זיך. דער נגון איז צוגעקומען נעהנטער און נעהנטער און מעורר געווען אַ דערשטיקטען קרעכץ אין די גויאישע הער־צער משל למה הדבר דומה, — צום געוויין פון אַ וויג־קינד, וואָס איז ביכולת צו רירען אַפילו אַ שטיין אינ׳ם מדבר. אָבער געזונגען האָט אַנ׳אַלטע, געבראָכענע שטים און דער לשון איז געווען אַ כאָכלאַצקער, די סטרונעס האָבען געכליפּעט און דאָס קול האָט זיך אַזוי געבעטען:

„באַטקאָ העי, באַטקאָ נאַש!
טשעוואָ טי ניע כאָדיש,
טשעוואָ טי ניע פּראָסיש
באָהאַ זאַ נאַס? ...“

און באותו הרגע טוט זיך די טיר פון דער קרעטשמע אַ פּראַל אויף און מען דערזעהט אַנ׳ איינגעבויגענעם גרייז־גראָען גוי מיט אַ לאַנגער, ווייסער באָרד, מיט צעפּאַטלטע האָר אויפ׳ן קאָפּ ביז צו די אַקסלען. ער איז אָנגעשפּאַרט אויף אַ דיי־קען שטעקען טראָגט אַ טאָרבע איבער׳ן רוקען און אונטער׳ן אָרעם העגנט ביי איהם אַ אַ פערגעלטע הילצערנע באַנדורע, די עולים האָבען זיך צערוקט און איהם אויפגענומען מיט גרויס ירא הכבוד, בעטענדיג ער זאָל זיך זעצען אויבען־אָן, און זיי עפּעס דערציילען, ווייל מן־הסתם איז ער אַ פּילגרים, אַנ׳עולה רגל פון די הייליגע לעדער, איז ציהט אַרויס דער סטאַריק אַ קאַרגע טאַבאַקערקע שטופּט אָן אַ פולע נאָז מיט טאַבאַק און פרעגט ביי זיי:

— מה היום מיומים, קינדערלעך? פּראַוועט איהר דאָ אפשר אַ כאַסליבע?

חדושן זיך די גוים, וואָס ער ווייסט נאָך פון גאָרנישט, און זיי דערציילען איהם.

שמעקט ער נאָך אַמאָל די טאַבעקע, גלעט און גלעט די באָרד און פרעגט זיך נאָך:

— שאַ־אַ־אָט, אין מיינט איהר אפשר נישט דעם בלאָנדען פּעטרושקאַ, וואָס פערמאָגט אַזעלכע אויגען, אַזוינע און אַזוינע פלאַקסענע האָר אויפ׳ן קאָפּ און אַזוי און אַזוי איז ער די הויך?

— יאָ, יאָ. דער! — ענטפערען עטליכע שכנים מיט אַמאָל.

— האָט ער נישט אַ טבע, — פרעגט ווייטער דער זקן, — צוצואיקען ביי יעם און דעם וואָרט, און אַז ער געהט גיך קרימט ער מיט איין האַל־בער פּלייצע, — דאַכט זיך מיט דער לינקער. אַ?

— אַט־אַזאָס איז ער! — שרייען שוין אַלע הגלמא׳ס אינאיינעם.

— אוודאי, אוודאי פעטרושקאַ איז דאָס טאַ־קע, — צעטומלט זיך טאַטע־מאַמע — און איצט האָבען איהם די יודען געקויפט אויף דער פּסח.

— סאַ ליגע! — טוט דער טאָטער אַ געשריי.

ער שטעלט זיך אויף פון דער באַנק מיט אַ צע־בראָכענעם האַרץ:

— הערט מיך צו, איהר פראַוואָסלאַוונע!

ערשט בין איך פון דער גאָטספּאָרכטיגער קיעוו, פון די אוראַלטע פּעטשערער לאַווריס, און געזעהן האָב איך דאָרטען מיט מיינע אייגענע אויגען נישט עמי־צען אַנדערש ווי דעם דאָזיגען אַזעלכען און אַזעל־כען פּעטרושקאַ.

— אַ—אָ—אָ—אָ! — האָט זיך אַ מהומהדיגער ברומען צעטראָגען איבער דער קרעטשמע.

— יאָ, יאָ, אַזוי איז דאָס, פּראַוואָסלאַוונע קינדער! ער זיצט דאָרט דער פּעטרושקאַ אייערער, אַנ׳אָפּגעריסענער, אַנ׳אָפּגעשליסענער, און בעטעלט בנדבות כו׳ פרומע מענשען, און יעדערער דערציילט ער, דער פּעטרושקאַ, אַז דער טאַטע זיינער איז אַנ׳ גזלן, אַ שלעכטער און אַ [illegible], ער שלאָגט איהם מכות רצח, און לקחנט פון איהם אַוועק די בידנע פערדינסטען און איז ער דעריבער אַנטלאָפען צו אַלדי רוחות און ער וועט צוריק אַהיים נישט קומען...

שוילקע קרעטשמער איז געלאָפען כעל כנפי נשרים אַנזאָגען דער עיר־שטעטעל דער שטאָט די בשורה טובה, און עס איז געוואָרען פרעהליך אויפ׳ן האַר־צען. יודען האָבען בעשיינפּערליך דערזעהען דעם אצבע האלקים, וואָס האָט איבער נאַכט צעטריבען די שוואַרצע כמאַרעס פונ׳ם הימעל, מ׳האָט ממש געטאַנצט אין די גאַסען, אין די בתי מדרשים האָבען חכמים געשטעלט משקה און מיט כוונה איבעריגע געבען די מופתים און די סודות פון דעם טשער־נאָבילער׳ס הנהגה. קליין און גרויס האָבען צוגעט־לייגט אויערען איינצושלינגען מיט דורשט די מעשה מרכבה פון די צדיקי הדור, די אפּיקורסים האָבען אָנגענומען אַ מזל מיט וואַסער און פערלויען די חוצפה ווידער צושפּיגען, כאָטש עס איז דאָ נאָך אַלץ נישט געווען דער ריכטיגער גמר פונ׳ם בלבול האָט דאָך קיינער נישט געהאַט קיין ספק, חלילה, אַז יודען זענען שוין ברוך השם, נצול געוואָרען פון אומגליק.

און איציק באַמן האָט נאָך פערבאָרגען אין זיך זיין מתנגדישע עקשנות און נישט געוואָלט גלוי־בען אין דעם גאַנצען ענין, ווייל יעדען נאָך אַנ־דערש אויסער איהם האָט דאָס אַזוי גוט געוואוסט, וואו דער געהאָנגענער שייגעץ ליגט בעגראָבען? אוי דער סטאַריק אין דער קרעטשמע? אי, דעם צדיקס רמז אויף דער באַנדורע? — גאָט אַליין זאָל זיך טאַקע דאָ מרחם זיין...

(סוף — מאָרגען)

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל־גאַס 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 בייטאָג און פון 4—7 נאַכמ.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלגענדע טעג!
דער לאַנג ערוואַרטעטער סאָוויעטישער
פילם א. נ.
— I —
„קין און אַרטעס“
דאָס בילד האַלט דעם צושויער אין שפּאַנונג.
— II —
„דער גורל“
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4.30 נ״מ
שבת און זונטאָג—12.30 אַ זייגער בייטאָג

טעלעגראמען

יאפאן גרייט אויף פאליטישע הנחות

צוליב דער סאוויעטיש-אַמעריקאַנישער דערנעהנטערונג

לאנדאן, 31 (ספ. טעל.)

פון טאקיא מעלדעט מען, אז דער קריגס-מיניסטער גען. אַראַקי האט ערקלערט אין א פרעסע-געשפרעך, אז ער וועט פארלעגן אויף איינע פון די נאָהענטסטע זיצונגען פון יאפאנישן קאבינעט, אז קיין טאקיא זאל צונויפגערופען ווערען אַן׳אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ מיט פאלגענדען פראגראם:

1) קאנסאָלידאַריטעט פון פרידען אויפ׳ן ווייטען מזרח, 2) רעוויזיע פון די אפמאכען וועגן דער ענטוואפנונג אויפ׳ן ים, 3) רעוויזיע פון קעלאָג-אפמאך און 4) שליסען א נישט-אַנגריפס-אפמאך צווישען יאפאן און סאוויעט-רוסלאנד.

פון דעם איז צו זעהען, אז נאך דער אמעריקאניש-סאוויעטישער דערנעהנטערונג איז יאפאן גרייט צו געהען אויף ווייטגעהענדסטע הנחות.

בלוטיגער אויפשטאנד אין א סאוויעטישער טורמע

צעהנדליגער מענשען זענען דער׳הרג׳עט געווארען

לאנדאן, 31 (ספ. טעל.)

די ענגלישע צייטונגען גיבען איבער ידיעות וועגען א בלוטיגען אויפשטאנד פון ארעסטאנטען אין איינער פון די גרויסע טורמעס אין וואלאגדא די ארעסטאנטען האבען ארגאניזירט א פערשווערונג און זיך געווארפען אויף דעם טורמע-פערזאנאל, דער׳הרג׳ענדיג 30 פערזאן, צווישען זיי אויך דעם נאטשאלניק. די ארעסטאנטען זענען אנטלאפען.

באלד זענען אנגעקומען אפטיילונגען פון ג.פ.או., וועלכע האבען אנגעהויבען נאכיאגען די ענטלאפענע. יעדען איינעם ענטלאפענעם וואס די ג.פ.או. כאפט ווערט גלייך דערשאסען. אזוי ארום האבען שוין געזאלט אומקומען 100 ענטלאפענע ארעסטאנטען.

וועגען וואס האבען די קעניגען גערעדט

וועגען פאליטישע פראבלעמען אדער וועגען... א שידוך

ווינען, 31 (ספ. טעל.)

געכטען האבען זיך אין סאפיא בעגעגענט דער רומענישער קעניג קארל מיט דעם בולגארישען קעניג בארים. די מאנארכען צוזאמען מיט די פרעמיערען פון ביידע מלוכות האבען אפגעהאלטען לאנגע פאליטישע קאנפערענצען.

לאנדאן, 31 (ספ. טעל.)

„דיילי מייל" מעלדעט, אז בעת דער נעכטיגער בעגעגעניש פון ביידע קעניגען, האט קעניג קארל מיט קעניג בארים ארומגערעדט דעם פלאן פון א שידוך צווישען קעניג קארל מיט׳ן בולגארישען קעניג׳ס שוועסטער פּוֹדאקיא, דער רומענישער קעניג איז אלט 40 יאהר, די פרינצעסין 38 יאהר.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 1 נאוועמבער 1933

9,00 צייט-סיגנאל. 9,05 גימנאסטיק. 9,20 גראמאפאן. 9,35 ידיעות. 9,40 גראמאפאן. 9,52 הויזווירטשאפט. —,10 גאָטעסדינסט. 11,45 רעליגיעזע מוזיק. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,10 ידיעות. 12,15 מוזיק. פריהמארגען. 3,20 קאנצערט. —.4 טראנסמיסיע פון לעמבערג. 4,20 פראגראם פאר קינדער. 4.50 ליטעראַרישע פערטעלשעה. 5.05 רעפעראט. 5,20 פוילישע פאלקס-לידער. —,6 אודיציע. 6,40 גראמאפאן. —,7 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז. 7,05 פערשידענעס. 7,35 קאנצערט. 8,50 ידיעות. —,9 רעפעראט. 9,15 קאנצערט. —,10 ספארט פון די פוילישע ראדיא-סטאציעס. 10,15 טראנסמיסיע פון ווילנע. —,11 קאמוניקאטען. 11,05 גראמאפאן.

* * *

פון אויסלאנד

4,15 דאווענטרי – סימפ. קאנצערט. –,8 שטאקהאלם – סימפ. קאנצערט. –,9 וויען – מאָצארט-אווענד. 9,15 דאווענטרי – סימפ. קאנצערט 9,25 פאריז – קאנצערט. 10,20 שטראסבורג – סימפ. קאנצערט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	79.50
3 פראצענטיגע	בוראוולאנע		–	38.75
4	„	דאלארובקא	–	49.00
7	„	סטאביליזאציע (אמ.)		51.50
8	„	ווארשאווער פאנד-בריף		44.75
8	„	לאדזער	„ „	41.00
ענגלישער פונט	–	–	–	28.71
דאלאר – אפיצ. 5.95,		נישט אפיצ.	–	5.94
אלד-דאלאר –	–	–	–	9.00
אלד-רובל –	–	–	–	4.70
דייטשער מארק	–	–	–	2.10

מעלדונג

קאמוניקאט פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט.

אין רעזולטאט פון די וואהלען אויף דער אלגעמיינער אויסערארדנטליכער פערזאמלונג פון די מיטגלידער וואס איז פארגעקומען שבת, דעם 28. ה. ח. זענען געוועהלט געווארען צו דער פערוואלטונג:

ד״ר. אברהם לעקין, ד״ר שוואלבע מיכאל יחיאל שאליט, ד״ר פיליפ פרידמאן. מאיר זיידע, מאקס מארקוזע, ד״ר. שמואל פאוסט, מאג. העינריק רעבענוועטער, ד״ר. מאקס נאכומאוו, קאראל גלאַבאווסקי, פייוויש ריינגאלד, גבריאל וועלנער, אלס פערטרעטער: שמואל ראזענמאן, העינריק גרינפעלד, זיגמונט זילבערשטיין. אין דער רעווידיר-קאמיסיע: יעקב נאמיאט, העינריק גאלדוואג, מאיר עטקין, זיאמא דאווידזאן, ס. אברהם פרידריך. צום חברים-געריכט: אדוואקאט וילהעלם לילקער, רעד. ח. י. בזשוסטאווסקי, פראפעסאר יוזעף שפיגעל, אינזש. שמואל לעבענהאפט, ד״ר עליאש גוטמאן.

מיטוואך, ד. 1. נאוועמבער ה. י. קומט פאר א חברישער טיי-אווענד. אנהויב 6 א זייגער באכט.

פרייטאג, ד. 3. נאוועמבער ה. י. קומט פאר א רעפעראט פון סעגייר בוטקעוויטש א. ד. ט. „אין לאנד פון ווייסע נעכט" (לעפלאנד, עסטלאנד און פינלאנד) איינגאנג פריי. אנהויב פינקטליך 9 אווענד.

זונטאג, ד. 5. נאוועמבער ה. י. קומט פאר אן אויספלוג אין סאנאטאריום פון דער קראנקען קאסע אין כאיבע.

דער סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאפט איז טעטיק יעדען טאג פון 6 ביז 10 אווענד.

Dr. med.
H. Różaner
הויט, ווענערישע קראנקהייטן און מענער-שוואכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פערשידענעס

שרכנים, וועלכע פערקעהרען אין בעסערע הייזער, ווערען געזוכט. צו ערפאהרען אין פוטער-געוועלב שענקיעוויטשא 9. 5945

איך נעהם אן רענדער צו ארבייטען, טארגאווא 33. צו ערפאהרען ביי שפירא, אין גאלאנטעריע-געוועלב. 5944

א יונגערמאן, גוט בעקאנט אין דער קאנפעקציע-בראנזשע, ווי אויך א טיכטיגער פערקויפער זוכט א פאסטען נעגען א קליינעם געהאלט. אפערטען אין אדמ. אונטער "N. S." 5940

א ראה-מאשין צו פערקויפען. צו ערפאהרען פולנאצנא 20, ביי רייך, פראנטיעוועלב, שירם-מאכער. 5949

ס׳זענען פערלוירען געווארען 2 וועקסלען: 1) א וועקסעל אויף 25 זל. אויסשטעלער בינשטאק, צאהלבאר דעם 27/XI–33 אין לאדז, זשאביע 7. 2) א וועקסעל אויף 17.50 זל. צאהלבאר ד. 20/XI–33, אויסשטעלער דאווידאוויטש, קילינסקיעגא 78. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. אבצוגעבען צו כענטשינסקי, קאמיענא 9. 5954

פרייע פאסטענס

ס׳ווערט געזוכט נייהערינס צו טריקא. אלעקסאנדריסקא 23, פראנט, 1. שטאק, ד. ווארשאווסקי. 5947

א שטריקער-ארבייטער ווערט געזוכט זגערושער 40, וו. 32. 5941

א קוואליפיצירטער שניידער-ארבייטער דאמען-בעשטעלט מיט א גאראנטירטן פאסטען און געהאלט ווערט געזוכט. צו ערפאהרען גדאנסקא 25, לייזעראוויטש.

ס׳ווערט געזוכט א יונגערמאן פון 15–18 יאהר פון דער פראווינץ ביים שוויגער סקלאדאווא 18, ביי אלעקסאנדראוויטש. 5953

ראקאלעז

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר א יונגענמאן אדער פריילין ביי א יונג פארפאלק. זאקאנטנא 12, וו. 27. 5962

א פאר-פאלק זוכט אַן׳ענצעל צימער ביי אַן׳אנשטענדיגער פאמיליע. אפערטען אונטער "Z" אין אדמינ. 5950

שירמס
ווערקשטעל
פון
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

בילליגער ווי איבעראל
שעבער און רעלעלער
וואשט, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען אלערליי אנצוגען, פאלטאס, קליידער, סוועטערס אויך וועש
די יודישע
כעמישע וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
2 מלינארסקא 2 (ביים ראג בושעוסינער).
פון 4 זל. א ווינטער-פאלטא, פון 1.50 זל. א קלייד, פון 80 גר. ביז 1.20 א סוועטער, 15 גר. א קאלנער, פון 50 גר. אן׳אויבערהעמד. ס׳ווערט געפארבט אלערליי דאמען- און הערען-גארדעראבען.

כירורגישער קאבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפעראציעס, הילט ושילאקעס א.ז.וו., נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8,30 אוו. לעטשניצע-פרייזען.

שייטלעך
צו בעקומען
קערש,
סקווערא 15

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס און א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קנאכען ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע הייל-באנדאזשען בעוואפנט דיבאר דעם שוועכטען ברוך, אויך פאר הויקערס, ליידענדע ספעציעלע הייל-גארטלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע געמענע פיס.

עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. ד״ר י. מארישלער. פראפ. דר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן טעלעפאנען פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט מאך איך עפענטליך בעקאנט, אז נאכדעם ווי איך בין 3 מאל אפערירט געווארען אויף א ברוך-קראנקהייט און דאך נישט ערלעדיגט, האב איך זיך געווענדעט צום ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט אין זיין ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) און נאך ארבעט זיין ספעציעלע באנדאזשע לויט זיין אויסגעצייכנעטע מעטאדע, וואס איז מיר געליפערט געווארען דעם 9-טען פעברואר 1932, פיהל איך מיך זעהר גוט און איך בין פאלשטענדיג פעהיג צו פיהרען אנשטרענגענדע ארבעט און פיהל מיך איבערהויפט אלס געזונדער מענש.

(—) R. Hartman, ul. Franciszkańska 34.

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 – 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש ; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא – 1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט דעם פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיני. איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

נעקראלאגען–20 גר. א מ/מ (אין דער זייט, שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה: פאר׳ן טעקסט–8 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט–24 גר. אין דער זייט שפאלטען: אין טעקסט–40 . . . . 60– . . . . 4 . ; זאב׳ן טעקסט–12 . . . . 18– . . . . ; אויבער דער טעקסט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman